

ZAKON

O TRŽIŠTU HARTIJA OD VREDNOSTI I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

("Sl. list SRJ", br. 65/2002 i "Sl. glasnik RS", br. 57/2003, 55/2004, 45/2005 i
85/2005 - dr. zakon)

I OPŠTE ODREDBE

Predmet i cilj zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se:

- 1) uslovi i postupak javne ponude hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, koja se vrši radi njihove distribucije i trgovine na organizovanom tržištu;
- 2) prava i obaveze, kao i uslovi za osnivanje i delatnost ovlašćenih učesnika na organizovanom tržištu;
- 3) organizacija i nadležnosti Komisije za hartije od vrednosti.

Cilj ovog zakona je obezbeđenje otvorenog, javnog, ravnopravnog, efikasnog i ekonomičnog tržišta hartija od vrednosti i zaštite investitora, drugih korisnika finansijskih usluga i ostalih učesnika na tržištu hartija od vrednosti.

Primena zakona

Član 2

Ovaj zakon odnosi se na sledeće finansijske instrumente:

- 1) hartije od vrednosti koje se izdaju u seriji (u daljem tekstu: hartije od vrednosti);
- 2) varante za kupovinu akcija ili obveznica i druge hartije od vrednosti koje daju pravo na kupovinu akcija ili obveznica;
- 3) standardizovane finansijske derivate (u daljem tekstu: finansijski derivati);
- 4) depozitne potvrde i druge vrste finansijskih instrumenata koje Komisija za hartije od vrednosti utvrdi kao hartije od vrednosti, odnosno finansijske instrumente kojima se može trgovati na organizovanom tržištu.

Član 3

Ovaj zakon ne primenjuje se na:

- 1) polise osiguranja osiguravajućih društava;

2) hartije od vrednosti koje se izdaju povodom prometa robe i usluga, kao što je menica, ček, pismeni uput (asignacija), konosman, tovarni list, skladišnica i druga hartija od vrednosti čije su izdavanje i promet uređeni posebnim zakonom;

3) druge isprave o dugu, novčanom depozitu ili štednji koje nemaju svojstva hartije od vrednosti u skladu sa ovim zakonom;

4) izvedene i druge finansijske instrumente koji nisu standardizovani i koji kao finansijski instrumenti nisu utvrđeni aktom Komisije za hartije od vrednosti;

5) udele zatvorenih društava;

6) investicione kupone otvorenih investicionih fondova.

Ovaj zakon ne primenjuje se na javnu ponudu dužničkih hartija od vrednosti, čiji je izdavalac Savezna Republika Jugoslavija, republike članice i Narodna banka Jugoslavije, osim ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Član 4

Komisija za hartije od vrednosti vrši nadzor nad primenom ovog zakona i obavlja druge poslove u skladu s tim zakonom, zakonom kojim se uređuje društvo za upravljanje fondovima i investicioni fondovi i drugim zakonom kojim se uređuje poslovanje sa hartijama od vrednosti kojima se trguje na organizovanom tržištu.

Značenje pojedinih pojmova

Član 5

Pojedini pojmovi, u smislu ovog zakona, imaju sledeća značenja:

(1) Javna ponuda hartija od vrednosti

Javna ponuda hartija od vrednosti je ponuda upućena neodređenom broju lica radi upisa i uplate hartija od vrednosti prilikom njihove distribucije, odnosno svaka ponuda za kupovinu ili prodaju hartija od vrednosti upućena prilikom trgovine hartijama od vrednosti na organizovanom tržištu.

(2) Distribucija hartija od vrednosti

Distribucija hartija od vrednosti je prodaja hartija od vrednosti, koju vrši:

1) izdavalac u postupku izdavanja hartija od vrednosti javnom ponudom, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno;

2) pokrovitelj emisije koji je, na osnovu ugovora o vršenju usluga organizovanja distribucije hartija od vrednosti sa obavezom njihovog otkupa, od izdavaoca otkupio te hartije s namerom da ih dalje prodaje javnom ponudom.

(3) Prospekt

Prospekt je pisani javni dokument koji sadrži podatke koji investitoru omogućavaju uvid u pravni i finansijski položaj izdavaoca hartija od vrednosti, u njegove poslovne mogućnosti i u

prava i obaveze koji proizlaze iz hartija od vrednosti, kao i druge podatke bitne za donošenje investicione odluke.

(4) Trgovina hartijama od vrednosti

Trgovina hartijama od vrednosti je svaka prodaja i kupovina hartija od vrednosti koja se vrši nakon njihovog izdavanja.

(5) Organizovano tržište

Organizovano tržište je tržište na kome se trgovina hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima izdatim u skladu sa ovim zakonom odvija na način i pod uslovima utvrđenim tim zakonom, aktima Komisije za hartije od vrednosti i pravilima poslovanja ovlašćenih učesnika na organizovanom tržištu nad kojima Komisija za hartije od vrednosti vrši nadzor.

(6) Hartije od vrednosti

Hartije od vrednosti su istovremeno izdati prenosivi elektronski dokumenti izdavaoca koji glase na ime, iz kojih za zakonite imaoce proizlaze jednaka prava i obaveze u skladu sa ovim zakonom i odlukom izdavaoca o distribuciji hartija od vrednosti.

(7) Finansijski derivati

Finansijski derivati su finansijski instrumenti čija vrednost zavisi od cene predmeta ugovora, čiji su vrsta, količina, kvalitet i druga svojstva standardizovani. Predmet ugovora mogu biti akcije, obveznice, strane valute, određena vrsta robe, berzanski indeksi i dr.

(8) Inostrane hartije od vrednosti

Inostrane hartije od vrednosti su hartije od vrednosti čije je izdavanje odobrio nadležni organ za hartije od vrednosti u inostranstvu. Inostranim hartijama od vrednosti smatraju se i hartije od vrednosti i drugi finansijski instrumenti koje izdaju domaća pravna lica u inostranstvu.

(9) Izdavalac

Izdavalac je lice koje namerava da uputi, odnosno koje upućuje javnu ponudu u postupku izdavanja hartija od vrednosti ili drugih finansijskih instrumenata, kao i lice koje je izdalo hartije od vrednosti ili druge finansijske instrumente.

(10) Investitor

Investitor je lice koje kupuje hartije od vrednosti i druge finansijske instrumente, izuzev pokrovitelja emisije koji hartije od vrednosti kupuje od izdavaoca radi njihove dalje distribucije javnom ponudom.

(11) Profesionalni investitor

Profesionalni investitor je pravno lice koje, zbog vrste svoje delatnosti, može da proceni značaj buduće investicije u hartije od vrednosti ili druge finansijske instrumente.

Profesionalni investitori, u smislu ovog zakona, jesu:

- 1) banke osnovane u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka;
- 2) osiguravajuća društva osnovana u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje imovine i lica;
- 3) društva za upravljanje otvorenim investicionim fondovima i zatvoreni investicioni fondovi;
- 4) penzioni fondovi osnovani u skladu sa zakonom kojim se uređuju penzioni fondovi;
- 5) brokersko-dilerska društva osnovana u skladu sa ovim zakonom, koja imaju dozvolu za obavljanje delatnosti iz člana 84. stav 1. tač. 2), 3), 4), 5) i 6) tog zakona.

(12) Javno društvo

Javno društvo je pravno lice koje je hartije od vrednosti izdalo javnom ponudom na organizovanom tržištu, nad čijim poslovanjem u vezi sa hartijama od vrednosti nadzor vrši Komisija za hartije od vrednosti i koje je obavezno da obaveštava javnost o svom poslovanju u skladu sa ovim zakonom.

(13) Zatvoreno društvo

Zatvoreno društvo je pravno lice koje hartije od vrednosti nije izdalo javnom ponudom na osnovu prospekta za distribuciju hartija od vrednosti, odnosno koje ih je izdalo ali su sve povučene ili im je istekao rok dospeća.

(14) Privilegovana informacija

Privilegovana informacija je svaka informacija koja nije dostupna javnosti a značajna je za utvrđivanje cene hartija od vrednosti.

(15) Berza

Berza je pravno lice koje ima dozvolu za rad Komisije za hartije od vrednosti i koje obavlja poslove organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima, kao i druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

(16) Brokersko-dilersko društvo

Brokersko-dilersko društvo je pravno lice koje ima dozvolu Komisije za hartije od vrednosti za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva u skladu sa ovim zakonom.

(17) Ovlašćena banka

Ovlašćena banka je banka koja ima dozvolu Komisije za hartije od vrednosti za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva u skladu sa ovim zakonom.

(18) Kastodi banka

Kastodi banka je banka koja ima dozvolu Komisije za hartije od vrednosti za obavljanje poslova vođenja računa hartija od vrednosti za račun klijenata i postupanja po nalogu klijenata, i obavlja druge poslove u skladu sa ovim zakonom, kao i Narodna banka Jugoslavije koja može da obavlja poslove kastodi banke bez dozvole Komisije za hartije od

vrednosti - za hartije od vrednosti čiji su izdavaoci Savezna Republika Jugoslavija, republike članice i jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave.

(19) Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti

Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti (u daljem tekstu: Centralni registar hartija od vrednosti) jeste akcionarsko društvo koje obavlja poslove jedinstvene evidencije o zakonitim imaočima hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata i o pravima iz tih hartija, odnosno instrumenata, zatim o pravima trećih lica na hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima i o tim licima, kao i poslove kliringa i saldiranja hartija od vrednosti i saldiranja novčanih obaveza i potraživanja nastalih po osnovu poslova sa hartijama od vrednosti i obavlja druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

(20) Kliring

Kliring je utvrđivanje obaveza i potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i novčanih sredstava između učesnika na organizovanom tržištu u vezi s poslovima sa hartijama od vrednosti.

(21) Saldiranje

Saldiranje je izvršenje obaveza između učesnika na organizovanom tržištu prenosom hartija od vrednosti i novčanih sredstava po osnovu poslova sa hartijama od vrednosti.

II HARTIJE OD VREDNOSTI

OSNOVNA OBELEŽJA HARTIJA OD VREDNOSTI

Oblik i elementi hartija od vrednosti

Član 6

Hartije od vrednosti, u smislu ovog zakona, izdaju se, prenose i evidentiraju u obliku elektronskog zapisa u informacionom sistemu Centralnog registra hartija od vrednosti.

Član 7

Hartije od vrednosti naročito sadrže:

- 1) oznaku vrste hartije od vrednosti,
- 2) oznaku klase, odnosno serije hartije od vrednosti ako je izdavalac izdao više klasa, odnosno serija hartija od vrednosti iste vrste,
- 3) naziv, sedište i matični broj izdavaoca hartija od vrednosti,
- 4) naziv, sedište i matični broj pravnog lica, odnosno ime, prezime, adresu i jedinstveni matični broj fizičkog lica na čije ime glasi hartija od vrednosti,
- 5) nominalnu vrednost celokupne emisije hartija od vrednosti,
- 6) nominalnu vrednost hartija od vrednosti,

7) opis prava i obaveza koje hartija od vrednosti sadrži i način njihovog ostvarenja,

8) datum izdavanja, odnosno upisa hartije od vrednosti u Centralni registar hartija od vrednosti.

Posebne elemente pojedinih vrsta hartija od vrednosti i jednoobraznu identifikaciju hartija od vrednosti utvrđuje Komisija za hartije od vrednosti.

Izdavaoci hartija od vrednosti

Član 8

Izdavaoci hartija od vrednosti mogu biti domaća pravna lica, savezna država, republike članice, autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave i Narodna banka Jugoslavije.

Hartije od vrednosti mogu izdavati strana pravna lica na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije u skladu sa ovim zakonom i saveznim zakonom kojim se uređuje devizno poslovanje.

Valuta

Član 9

Hartije od vrednosti koje se izdaju i prodaju u Saveznoj Republici Jugoslaviji izražene su u dinarima.

Dužničke hartije od vrednosti mogu biti izražene u stranoj valuti.

Za izdavanje hartija od vrednosti izraženih u stranoj valuti izdavalac je dužan da pribavi prethodnu saglasnost Narodne banke Jugoslavije, u skladu s propisom Narodne banke Jugoslavije.

Obaveze iz hartija od vrednosti izdavalac je dužan da izvrši u valuti u kojoj su izražene.

PRAVA I OGRANIČENJA PRAVA IZ HARTIJA OD VREDNOSTI

Sticanje prava

Član 10

Prava iz hartija od vrednosti i prava na hartijama od vrednosti mogu sticati i njima raspolagati domaća i strana fizička i pravna lica, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Nastanak i prenos prava

Član 11

Hartije od vrednosti glase na ime.

Prava zakonitih imalaca hartija od vrednosti iz tih hartija nastaju upisom hartija od vrednosti na njihov račun koji se vodi u Centralnom registru hartija od vrednosti.

Zakonitim imaoцем hartije od vrednosti (u daljem tekstu: zakoniti imalac) smatra se vlasnik računa hartija od vrednosti koji se vodi kod Centralnog registra hartija od vrednosti.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, kad kastodi banka vodi račune hartija od vrednosti kod Centralnog registra hartija od vrednosti u svoje ime a za račun zakonitih imalaca koji su klijenti te banke, odnosno u ime klijenta te banke koji nisu zakoniti imaoći, a za račun zakonitih imalaca - zakoniti imalac ovih hartija od vrednosti jeste lice za čiji račun kastodi banka vodi račune hartija od vrednosti.

Prenos prava iz hartija od vrednosti vrši se prenosom hartije od vrednosti na račun novog zakonitog imaoća u Centralnom registru hartija od vrednosti.

Prava trećih lica na hartijama od vrednosti stiču se i prenose upisom tih prava i njihovih korisnika na račun hartija od vrednosti zakonitih imalaca u Centralnom registru hartija od vrednosti.

Ograničenje prava i pravno sledbeništvo

Član 12

Prava iz hartija od vrednosti neograničeno su prenosiva u pravnom prometu, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, raspolaganje hartijama od vrednosti može biti ograničeno:

1) ako zakoniti imalac izjavi da se odriče prava da raspolaže određenim ili svim pravima iz hartije od vrednosti;

2) ako nadležni sud donese odluku o zabrani raspolaganja hartijama od vrednosti radi naplate potraživanja.

Prava iz hartija od vrednosti mogu se sticati i po osnovu pravnog sledbeništva nakon pravnosnažnosti sudske odluke kojom je okončan ostavinski, stečajni ili likvidacioni postupak.

VRSTE HARTIJA OD VREDNOSTI

Osnovne vrste hartija od vrednosti

Član 13

Predmet javne ponude na organizovanom tržištu mogu biti sledeće hartije od vrednosti:

1) akcije - hartije od vrednosti izdate u seriji koje glase na deo osnovnog kapitala akcionarskog društva;

2) dužničke hartije od vrednosti - obveznice i druge hartije od vrednosti izdate u seriji koje imaoću daju pravo na isplatu nominalne vrednosti ili nominalne vrednosti s kamatom, kao i druga prava;

3) varanti za kupovinu akcija ili obveznica - hartije od vrednosti koje imaoću daju pravo na kupovinu budućih emisija akcija, odnosno obveznica izdavaoca varanta određenog dana, odnosno u određenom periodu, po unapred određenoj ili određivoj ceni;

4) depozitne potvrde - hartije od vrednosti koje izdaju ovlašćene banke koje poseduju inostrane akcije ili obveznice deponovane kod banke u inostranstvu, a koje predstavljaju domaći ekvivalent inostranih akcija ili obveznica, odnosno sadrže istovetna prava i obaveze kao i inostrane hartije od vrednosti na koje se odnose.

Predmet javne ponude na organizovanom tržištu mogu biti i druge hartije od vrednosti koje utvrdi Komisija za hartije od vrednosti.

Dužničke hartije od vrednosti

Član 14

Obaveze iz dužničkih hartija od vrednosti ne mogu dospevati pre isteka roka od 30 dana od dana njihovog izdavanja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, obaveze iz dužničkih hartija od vrednosti čiji je izdavalac Savezna Republika Jugoslavija, republike članice ili Narodna banka Jugoslavije mogu dospevati i pre roka iz tog stava.

Dužničke hartije od vrednosti mogu biti kratkoročne ili dugoročne.

Obaveze iz kratkoročnih dužničkih hartija od vrednosti dospevaju u roku do 365 dana od dana njihovog izdavanja.

Dužničke hartije od vrednosti koje imaoćima daju pravo na zamenu za akcije ne mogu biti zamenjene pre isteka roka od šest meseci od dana njihovog izdavanja.

III DRUGI FINANSIJSKI INSTRUMENTI

Finansijski derivati kao predmet javne ponude

Član 15

Finansijski derivati mogu biti predmet javne ponude ako su utvrđeni odlukom berze na koju je saglasnost dala Komisija za hartije od vrednosti.

Vrste finansijskih derivata

Član 16

Finansijski derivati su fjučers ugovori i opcijski ugovori.

Fjučers ugovor može biti:

1) fjučers ugovor sa isporukom predmeta ugovora - prenosivi standardizovani ugovor kojim se kupac obavezuje da plati cenu na dan dospeća utvrđen ugovorom, a rok dospeća ne može biti kraći od tri dana od dana zaključenja ugovora, odnosno kojim se prodavac obavezuje da na taj dan isporuči predmet ugovora;

2) fjučers ugovor bez isporuke predmeta ugovora - prenosivi standardizovani ugovor kojim se ugovorne strane obavezuju da na dan dospeća utvrđen ugovorom, a rok dospeća ne može biti kraći od tri dana od dana zaključenja ugovora, isplate razliku između ugovorene cene predmeta ugovora i cene na dan dospelosti.

Opcijski ugovor je prenosivi standardizovani ugovor kojim kupac stiče pravo da, uz obavezu plaćanja ugovorene premije, na dan dospeća utvrđen ugovorom, a rok dospeća ne može biti kraći od tri dana od dana zaključenja ugovora - kupi ili proda predmet ugovora po ceni utvrđenoj ugovorom, a prodavac preuzme obavezu da tog dana proda ili kupi predmet ugovorne obaveze.

Predmet javne ponude na berzi mogu biti i drugi finansijski instrumenti s predmetom ugovora čiji su vrsta, količina, kvalitet i druga svojstva standardizovani i od čije cene na tržištu zavisi vrednost finansijskog instrumenta, ako su utvrđeni odlukom berze.

Na odluku iz stava 4. ovog člana, Komisija za hartije od vrednosti daje saglasnost.

Standardizovanim finansijskim instrumentima može se trgovati samo na berzi - pod uslovima i na način koji su utvrđeni ovim zakonom i aktima berze, ako tim zakonom nije drukčije određeno.

IV JAVNA PONUDA HARTIJA OD VREDNOSTI

DISTRIBUCIJA HARTIJA OD VREDNOSTI

Prospekt za distribuciju hartija od vrednosti

Član 17

Hartije od vrednosti mogu se distribuirati samo javnom ponudom, uz objavljivanje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti i upućivanje javnog poziva za upis i uplatu hartija od vrednosti, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Lice koje namerava da distribuira hartije od vrednosti dužno je da o tome pripremi prospekt za distribuciju hartija od vrednosti i da Komisiji za hartije od vrednosti podnese:

- 1) zahtev za davanje odobrenja prospekta za distribuciju hartija od vrednosti,
- 2) odluku izdavaoca o distribuciji hartija od vrednosti,
- 3) primerak prospekta,
- 4) primerak skraćenog prospekta za distribuciju hartija od vrednosti (u daljem tekstu: skraćeni prospekt),
- 5) poziv za upis i uplatu hartija od vrednosti,
- 6) osnivački akt, odnosno statut izdavaoca,
- 7) rešenje o upisu u sudski registar pravnih lica,
- 8) bilans stanja i bilans uspeha,
- 9) izveštaj o obavljenoj reviziji računovodstvenih iskaza, koji sačinjava ovlašćeni revizor,
- 10) potvrdu banke o stanju na računu izdavaoca u poslednjih 60 dana pre podnošenja zahteva,

11) saglasnost nadležnog organa, ako je ovim ili drugim zakonom određeno da je izdavanje hartija od vrednosti dozvoljeno samo uz prethodnu saglasnost tog organa.

Ako je u pitanju osnivanje pravnog lica - akcionarskog društva koje namerava da distribuira akcije, osnivači tog društva dužni su da o tome pripreme prospekt za distribuciju hartija od vrednosti i da Komisiji za hartije od vrednosti podnesu dokumente iz stava 2, tač. od 1) do 6) ovog člana.

Kada distribuciju hartija od vrednosti vrši pokrovitelj emisije na osnovu ugovora sa izdavaocem o otkupu emisije, za pripremu prospekta za distribuciju hartija od vrednosti odgovoran je izdavalac.

Javna ponuda hartija od vrednosti može se vršiti samo po prethodno pribavljenom rešenju o odobrenju prospekta za distribuciju hartija od vrednosti, koje donosi Komisija za hartije od vrednosti.

Registar rešenja o odobrenju prospekta za distribuciju hartija od vrednosti vodi Komisija za hartije od vrednosti.

Forma i sadržina prospekta za distribuciju hartija od vrednosti i skraćenog prospekta, kao i zahteva za odobrenje prospekta

Član 18

Formu i sadržinu prospekta za distribuciju hartija od vrednosti i skraćenog prospekta, propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Kada oceni da je to potrebno radi zaštite investitora, Komisija za hartije od vrednosti može od podnosioca zahteva tražiti da pojedine podatke u prospektu za distribuciju hartija od vrednosti na odgovarajući način posebno istakne.

Član 19

Formu i sadržinu zahteva za odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Odgovornost za istinitost i potpunost podataka

Član 20

Podaci navedeni u prospektu za distribuciju hartija od vrednosti i u skraćenom prospektu moraju biti istiniti i odražavati u potpunosti finansijsko stanje i poslovne rezultate izdavaoca.

Prospekt za distribuciju hartija od vrednosti i skraćeni prospekt moraju sadržati sve podatke bitne za objektivnu procenu vrednosti hartija od vrednosti koje će se distribuirati.

Za istinitost i potpunost podataka objavljenih u prospektu za distribuciju hartija od vrednosti i skraćenom prospektu, odnosno za štetu, solidarno su odgovorna lica koja su učestvovala u njihovoj pripremi, organizator distribucije hartija od vrednosti, revizor i izdavalac - ako su znali, odnosno morali znati da su ti podaci neistiniti ili nepotpuni.

Komisija za hartije od vrednosti ne odgovara za istinitost i potpunost podataka navedenih u prospektu za distribuciju hartija od vrednosti i skraćenom prospektu.

Rešenje o odobrenju za distribuciju hartija od vrednosti

Član 21

Komisija za hartije od vrednosti donosi rešenje o odobrenju prospekta za distribuciju hartija od vrednosti kad utvrdi da on sadrži sve podatke utvrđene ovim zakonom i aktom Komisije za hartije od vrednosti i da je priložena propisana dokumentacija.

Komisija za hartije od vrednosti doneće rešenje o odbijanju zahteva za odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti u slučaju:

- 1) da je sadržina prospekta u suprotnosti, odnosno da forma prospekta nije u skladu sa odredbama ovog zakona i aktima donetim na osnovu tog zakona;
- 2) da u prospektu nisu navedeni svi potrebni podaci ili nije priložena propisana dokumentacija;
- 3) da podaci u prospektu nisu u skladu sa odlukom izdavaoca o distribuciji hartija od vrednosti, odnosno ne odgovaraju podacima u dostavljenoj dokumentaciji;
- 4) da je nad izdavaocem pokrenut postupak stečaja ili likvidacije;
- 5) da to zahteva zaštita investitora.

Rok za donošenje rešenja o odobrenju prospekta za distribuciju hartija od vrednosti

Član 22

Rešenje o odobrenju prospekta za distribuciju hartija od vrednosti Komisija za hartije od vrednosti donosi u roku od 20 dana od dana prijema zahteva za davanje odobrenja prospekta.

Ako Komisija za hartije od vrednosti ne donese rešenje u roku iz stava 1. ovog člana ili se podnosiocu zahteva pismeno ne obrati sa zahtevom da sadržinu prospekta za distribuciju hartija od vrednosti ili dokumentacije dopuni ili izmeni - smatraće se da je prospekt za distribuciju hartija od vrednosti odobren.

Preliminarni prospekt za distribuciju hartija od vrednosti

Član 23

Izdavalac može Komisiji za hartije od vrednosti podneti i zahtev za davanje odobrenja preliminarnog prospekta za distribuciju hartija od vrednosti (u daljem tekstu: preliminarni prospekt).

Preliminarni prospekt mora sadržati sve podatke koji će biti objavljeni u prospektu, izuzev podataka o ceni hartija od vrednosti, visini kamatne stope i pokroviteljima emisije.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje uslove za objavljivanje preliminarnog prospekta.

Na sadržinu zahteva za davanje odobrenja preliminarnog prospekta, odgovornost za istinitost podataka, rešenje o odobrenju tog prospekta i rok za njegovo donošenje shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prospektu za distribuciju hartija od vrednosti.

Distribuiranje preliminarnog prospekta

Član 24

Dozvoljeno je javno distribuirati preliminarni prospekt od dana donošenja rešenja o odobrenju preliminarnog prospekta do dana donošenja rešenja o odobrenju prospekta za distribuciju hartija od vrednosti, ali nije dozvoljeno vršiti upis ni uplatu hartija od vrednosti na koje se odnosi taj prospekt.

Preliminirani prospekt se može javno distribuirati najduže šest meseci od dana donošenja rešenja o njegovom odobrenju.

Izdavalac i brokersko-dilersko društvo koje ovlasti izdavalac dužni su da svakom zainteresovanom licu, na njegov zahtev, uruče primerak preliminarnog prospekta i da vode evidenciju o tim licima.

Odložni prospekt za distribuciju hartija od vrednosti

Član 25

Izdavalac može Komisiji za hartije od vrednosti podneti i zahtev za izdavanje odobrenja odložnog prospekta za distribuciju hartija od vrednosti (u daljem tekstu: odložni prospekt).

Odložni prospekt mora da sadrži sve podatke koje sadrži prospekt za distribuciju hartija od vrednosti, izuzev podataka o ceni hartija od vrednosti, odnosno visini kamatne stope.

Od dana donošenja rešenja o odobrenju odložnog prospekta do dana donošenja rešenja o odobrenju prospekta za distribuciju hartija od vrednosti nije dozvoljeno vršiti upis ni uplatu hartija od vrednosti na koje se odnosi odložni prospekt.

Odlaganje otpočinjanja postupka upisa i uplate hartija od vrednosti ne može trajati duže od šest meseci od dana donošenja rešenja o odobrenju odložnog prospekta.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje uslove za objavljivanje odložnog prospekta.

Na sadržinu zahteva za davanje odobrenja odložnog prospekta, odgovornost za istinitost podataka, rešenje o odobrenju tog prospekta i rok za njegovo donošenje, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prospektu za distribuciju hartija od vrednosti.

DOPUNA PROSPEKTA

Član 26

Ako od dana podnošenja zahteva za odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti, preliminarnog ili odložnog prospekta do dana isteka roka za upis i uplatu hartija od vrednosti nastupe okolnosti koje mogu uticati na procenu vrednosti hartija od vrednosti koji će se distribuirati, izdavalac je dužan da, u roku od 10 dana od dana nastupanja tih okolnosti, Komisiji za hartije od vrednosti dostavi zahtev za odobrenje dopune prospekta.

Dopuna prospekta je sastavni deo prospekta i njome se ne mogu menjati podaci u prospektu na koje nove okolnosti nemaju uticaja, ali se mogu dodavati novi podaci ako su značajni za javnu ponudu hartija od vrednosti.

Na sadržinu zahteva za davanje odobrenja dopune prospekta, odgovornost za istinitost podataka, rešenje o odobrenju tog prospekta i rok za njegovo donošenje shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prospektu za distribuciju hartija od vrednosti.

Posebno pravilo za preliminarni i odložni prospekt

Član 27

Posle odobrenja preliminarnog, odnosno odložnog prospekta, izdavalac je dužan da Komisiji za hartije od vrednosti dostavi dopunu prospekta u kojoj su sadržani podaci koji nisu bili objavljeni u preliminarnom, odnosno odložnom prospektu - sa zahtevom za odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti.

Primerak dopune iz stava 1. ove tačke dostavlja se i svim licima koja se nalaze u evidenciji izdavaoca, odnosno brokersko-dilerskog društva iz člana 24. stav 3. ovog zakona.

PROSPEKT ZA KRATKOROČNE HARTIJE OD VREDNOSTI

Forma i sadržina prospekta

Član 28

Komisija za hartije od vrednosti propisuje formu i sadržinu prospekta za distribuciju kratkoročnih hartija od vrednosti.

Na distribuciju kratkoročnih hartija od vrednosti ne odnose se odredbe čl. od 23. do 25. i člana 27. ovog zakona.

DISTRIBUCIJA HARTIJA OD VREDNOSTI STRANOG PRAVNOG LICA I INOSTRANIH HARTIJA OD VREDNOSTI

Distribucija hartija od vrednosti

Član 29

Distribucija i promet hartija od vrednosti stranog pravnog lica i inostranih hartija od vrednosti na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije vrši se u skladu sa odredbama ovog zakona o javnoj ponudi hartija od vrednosti, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Distribuciju i promet hartija od vrednosti iz stava 1. ovog člana može organizovati samo brokersko-dilersko društvo, odnosno ovlašćena banka ako ima:

- 1) dozvolu Komisije za hartije od vrednosti za obavljanje delatnosti organizovanja distribucije hartija od vrednosti;
- 2) zaključen ugovor o organizovanju distribucije hartija od vrednosti sa stranim pravnim licem izdavaocem hartije od vrednosti;

3) prethodno dobijenu saglasnost Narodne banke Jugoslavije za distribuciju hartija od vrednosti stranog pravnog lica na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije.

Odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti stranog pravnog lica

Član 30

Javna ponuda hartija od vrednosti stranog pravnog lica može se vršiti ako to pravno lice ima sedište na teritoriji države sa kojom Savezna Republika Jugoslavija ima zaključen ugovor kojim se uređuje saradnja nadležnih organa za nadzor nad tržištem hartija od vrednosti.

Javna ponuda hartija od vrednosti stranog pravnog lica ne može se vršiti bez prethodno dobijenog rešenja o odobrenju prospekta za distribuciju hartija od vrednosti stranog pravnog lica, koje donosi Komisija za hartije od vrednosti.

Na prospekt za distribuciju hartija od vrednosti stranog pravnog lica shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prospektu za distribuciju hartija od vrednosti.

Uz zahtev za odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti stranog pravnog lica, podnosi se:

- 1) ugovor o organizovanju distribucije hartija od vrednosti zaključen između stranog pravnog lica izdavaoca hartija od vrednosti i brokersko-dilerskog društva, odnosno ovlašćene banke;
- 2) saglasnost Narodne banke Jugoslavije za distribuciju hartija od vrednosti stranog pravnog lica;
- 3) original i overeni prevod ostale dokumentacije koja se podnosi uz zahtev za odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti.

Bliže uslove o načinu izdavanja saglasnosti iz stava 4. tačka 2) ovog člana propisuje Narodna banka Jugoslavije.

Registracija prospekta

Član 31

Izuzetno od člana 30. ovog zakona, javna ponuda inostranih hartija od vrednosti može se vršiti uz prethodnu registraciju prospekta koji je odobrio organ iz stava 1. tog člana.

Rešenje o registraciji prospekta iz stava 1. ovog člana donosi Komisija za hartije od vrednosti, koja vodi i registar tih rešenja.

Uz zahtev za registraciju prospekta iz stava 1. ovog člana podnose se:

- 1) dokumentacija iz člana 30. stav 4. ovog zakona;
- 2) original i overeni prevod kompletnog prospekta koji je odobrio organ iz člana 30. stav 1. ovog zakona;
- 3) original i overeni prevod periodičnih izveštaja koje je strani izdavalac dužan da dostavlja organu iz člana 30. stav 1. ovog zakona, koji ne može da bude stariji od šest meseci od dana podnošenja zahteva;

4) drugi podaci i dokumenti utvrđeni opštim aktima Komisije za hartije od vrednosti.

Depozitne potvrde

Član 32

Javna ponuda inostranih hartija od vrednosti može se vršiti u obliku depozitnih potvrda ako je prospekt za distribuciju hartija od vrednosti na osnovu kojih se izdaju te potvrde odobrio organ iz člana 30. stav 1. ovog zakona.

Izdavalac depozitnih potvrda može biti samo ovlašćena banka, i to:

- 1) ako ima prethodnu saglasnost Narodne banke Jugoslavije za izdavanje depozitnih potvrda i
- 2) ako je zaključila ugovor sa izdavaocem inostranih hartija od vrednosti.

Ugovorom iz stava 2. tačka 2) ovog člana moraju biti predviđeni uslovi izdavanja depozitnih potvrda i način njihovog uključivanja na organizovano tržište hartija od vrednosti.

Javnu ponudu depozitnih potvrda ovlašćena banka ne može vršiti bez prethodne registracije prospekta iz stava 1. ovog člana koji je odobrio organ iz člana 30. stav 1. ovog zakona.

Rešenje o registraciji prospekta iz stava 1. ovog člana donosi Komisija za hartije od vrednosti.

Uz zahtev za registraciju prospekta iz stava 1. ovog člana prilaže se:

- 1) saglasnost Narodne banke Jugoslavije za izdavanje depozitnih potvrda;
- 2) ugovor koji ovlašćena banka zaključuje sa izdavaocem inostranih hartija od vrednosti;
- 3) dokumentacija iz člana 30. stav 4. tačka 3) i člana 31. stav 3. tač. 2), 3) i 4) ovog zakona.

Narodna banka Jugoslavije propisuje bliže uslove o načinu izdavanja saglasnosti iz stava 2. tačka 1) ovog člana.

Shodna primena

Član 33

Na sadržinu zahteva za odobrenje, odnosno registraciju prospekta iz člana 32. ovog zakona, odgovornost za istinitost podataka navedenih u tom prospektu, odnosno prospektu koji je odobrio organ iz člana 30. stav 1. ovog zakona, razloge za nedavanje odobrenja, odnosno odbijanje ili odbacivanje zahteva za registraciju prospekta i rok za donošenje rešenja o odobrenju, odnosno registraciji prospekta koji je odobrio organ iz tog člana - shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prospektu za distribuciju hartija od vrednosti.

POSTUPAK DISTRIBUCIJE HARTIJA OD VREDNOSTI

Postupak distribucije hartija od vrednosti i upućivanje javnog poziva

Član 34

Distribucija hartija od vrednosti otpočinje upućivanjem javnog poziva za upis i uplatu hartija od vrednosti i stavljanjem na uvid javnosti prospekta za distribuciju hartija od vrednosti.

Javni poziv iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) podatke o datumu otpočinjanja upisa i uplate i o roku za taj upis i uplatu;
- 2) podatke o mestu na kome se mogu izvršiti upis i uplata, odnosno izvršiti uvid ili dobiti primerak prospekta za distribuciju hartija od vrednosti;
- 3) najvažnije podatke o izdavaocu i o hartijama od vrednosti koje će se distribuirati.

Komisija za hartije od vrednosti bliže propisuje sadržaj javnog poziva za upis i uplatu hartija od vrednosti, način njegovog objavljivanja i sadržaj upisnice.

Izdavalac je dužan da javni poziv za upis i uplatu hartija od vrednosti uputi u roku od 30 dana od dana prijema rešenja o odobrenju prospekta za distribuciju hartija od vrednosti.

Objavljivanje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti

Član 35

Prospekt za distribuciju hartija od vrednosti stavlja se na uvid javnosti u isto vreme kad i javni poziv za upis i uplatu hartija od vrednosti.

Prospekt za distribuciju hartija od vrednosti i skraćeni prospekt stavljaju se na raspolaganje svim zainteresovanim licima - na mestima određenim za upis i uplatu tih hartija.

Izdavalac i brokersko-dilersko društvo koje je ovlastio izdavalac dužni su da svakom zainteresovanom licu, na njegov zahtev, uruče primerak prospekta za distribuciju hartija od vrednosti ili skraćenog prospekta.

Odustajanje od upisa

Član 36

Lice koje je izvršilo upis hartija od vrednosti na osnovu javnog poziva pre nego što mu je omogućen uvid u prospekt za distribuciju hartija od vrednosti, izuzev profesionalnog investitora, može odustati od upisa - pismenom izjavom, u roku od dva dana od dana uvida u taj prospekt.

Mesto upisa i uplate hartija od vrednosti i rok za upis i uplatu

Član 37

Upis i uplata hartija od vrednosti vrše se u banci, odnosno ovlašćenoj banci - članu Centralnog registra za hartije od vrednosti s kojom je izdavalac zaključio ugovor.

Član 38

Rok za upis i uplatu hartija od vrednosti ne može biti duži od tri meseca od dana označenog u javnom pozivu za otpočinjanje upisa i uplate hartija od vrednosti.

Komisija za hartije od vrednosti, na zahtev izdavaoca, produžiće rok za upis i uplatu hartija od vrednosti do 45 dana.

Upis i uplata po javnom pozivu vrše se u rokovima i pod uslovima utvrđenim u javnom pozivu za upis i uplatu i prospektu za distribuciju hartija od vrednosti.

Na rok za upis i uplatu i uspešnost upisa akcija primenjuju se odredbe zakona kojim su uređena preduzeća, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Prekid i obustava postupka distribucije hartija od vrednosti

Član 39

Ako u toku distribucije hartija od vrednosti koja se vrši na osnovu javnog poziva uoči nepravilnosti, Komisija za hartije od vrednosti naložiće izdavaocu da te nepravilnosti otkloni u određenom roku.

Ako nepravilnosti iz stava 1. ovog člana nisu otklonjene u roku iz tog stava ili se ne mogu otkloniti - Komisija za hartije od vrednosti može doneti zaključak o prekidu ili obustavi distribucije hartija od vrednosti, odnosno rešenje o poništenju tog postupka ako je to neophodno radi zaštite investitora.

Ako se postupak distribucije hartija od vrednosti obustavi ili poništi, izdavalac je dužan da, u roku od sedam dana od dana isteka roka za upis i uplatu, upisnicima vrati uplaćene iznose, sa kamatom, i da nadoknadi štetu.

Rešenje o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti

Član 40

Izdavalac je dužan da, u roku od sedam dana od dana isteka roka za upis i uplatu hartija od vrednosti, Komisiji za hartije od vrednosti dostavi dokaz o broju upisanih i uplaćenih hartija od vrednosti i da podnese zahtev za dobijanje odobrenja o izdavanju hartija od vrednosti.

Rešenje o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti donosi Komisija za hartije od vrednosti - ako su upis i uplata hartija od vrednosti izvršene u skladu s javnim pozivom za upis i uplatu i prospektom za distribuciju hartija od vrednosti.

Otvaranje emisionog računa i upis hartija od vrednosti u Centralni registar hartija od vrednosti

Član 41

Izdavalac je dužan da, u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti, Centralnom registru hartija od vrednosti podnese zahtev za otvaranje emisionog računa i upis hartija od vrednosti u taj registar.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilaže se:

1) rešenje o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti,

2) druga dokumentacija utvrđena aktom Centralnog registra hartija od vrednost.

Hartije od vrednosti izdaju se njihovim prenosom sa emisionih računa na račune koji se, u skladu sa ovim zakonom, otvaraju i vode u Centralnom registru hartija od vrednosti.

Uključivanje hartija od vrednosti na organizovano tržište

Član 42

Izdavalac hartija od vrednosti koje se izdaju javnom ponudom dužan je da, u roku od tri dana od dana upisa hartija od vrednosti u Centralni registar hartija od vrednosti i otvaranja emisionog računa - podnese zahtev za prijem na listing berze ili zahtev za prijem na slobodno berzansko tržište.

Ako izdavalac iz stava 1. ovog člana ispunjava uslove za prijem na listing berze propisane pravilnikom o listingu i kotaciji berze - berza je dužna da, u roku od sedam dana od dana prijema zahteva iz tog stava, primi na listing hartije od vrednosti izdavaoca.

Ako je izdavalac iz stava 1. ovog člana podneo zahtev iz tog stava a ne ispunjava uslove za prijem propisane pravilnikom o listingu i kotaciji berze, ili je podneo zahtev za prijem na slobodno berzansko tržište - berza je dužna da, u roku od sedam dana od dana prijema zahteva, hartije od vrednosti izdavaoca uključi na slobodno berzansko tržište.

IZUZECI OD OBAVEZE ODOBRENJA PROSPEKTA ZA JAVNU PONUDU

Izuzeci prema vrsti hartija od vrednosti i izdavaocu

Član 43

Odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti nije obavezno u sledećim slučajevima:

- 1) kada javno preduzeće distribuiraju akcije u postupku privatizacije, odnosno kada se akcije distribuiraju u postupku privatizacije kapitala čiji je vlasnik država;
- 2) kada društveno preduzeće distribuiraju akcije u postupku privatizacije, odnosno kada se akcije distribuiraju u postupku privatizacije društvenog kapitala.

Na hartije od vrednosti iz stava 1. ovog člana primenjuju se odredbe ovog zakona o prospektu i postupku distribucije hartija od vrednosti, osim ako to nije drukčije uređeno posebnim zakonom.

Hartijama od vrednosti iz stava 1. ovog člana može se trgovati na organizovanom tržištu samo ako prospekt na osnovu kojeg se vrši javna ponuda tih hartija sadrži sve podatke utvrđene aktom Komisije za hartije od vrednosti za prospekt za distribuciju hartija od vrednosti.

Izuzeci prema vrsti investitora

Član 44

Odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti nije obavezno kada se ponuda i distribucija celokupne emisije hartija od vrednosti javnog društva vrše bez javnog oglašavanja Saveznoj Republici Jugoslaviji, republikama članicama i Narodnoj banci Jugoslavije, ili unapred poznatim profesionalnim investitorima, čiji broj ne može biti veći od 50.

Postupak distribucije

Član 45

Izdavalac hartija od vrednosti iz člana 44. ovog zakona dužan je da, pre otpočinjanja upisa i uplate hartija od vrednosti, Komisiji za hartije od vrednosti dostavi:

- 1) obaveštenje o distribuciji hartija od vrednosti bez javne ponude, s podacima o kupcima;
- 2) odluku o distribuciji hartija od vrednosti bez javne ponude;
- 3) drugu potrebnu dokumentaciju.

Sadržinu odluke o distribuciji hartija od vrednosti bez javne ponude, kao i drugu potrebnu dokumentaciju propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Komisija za hartije od vrednosti vodi registar hartija od vrednosti izdatih bez prospekta za distribuciju hartija od vrednosti.

Shodna primena

Član 46

Na prekid i obustavu upisa i uplate hartija od vrednosti izdatih u skladu s članom 44. ovog zakona, rešenje o odobrenju izdavanja tih hartija i njihovog upisa u Centralni registar hartija od vrednosti shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o postupku distribucije hartija od vrednosti.

Ograničenje prometa

Član 47

Hartije od vrednosti izdate u skladu sa članom 44. ovog zakona ne mogu biti predmet javne ponude na organizovanom tržištu najmanje dvanaest meseci od dana njihovog izdavanja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, hartijama od vrednosti izdatim u skladu sa članom 44. ovog zakona može se trgovati na organizovanom tržištu i pre isteka roka iz tog stava ako izdavalac dobije odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti.

Ugovor sa pokroviteljem emisije

Član 48

Izuzetno od člana 44. ovog zakona, obavezno je odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti ako izdavalac u postupku izdavanja tih hartija vrši prodaju emisije bez javnog oglašavanja pokrovitelju emisije po osnovu ugovora o vršenju usluga organizovanja

distribucije hartija od vrednosti sa obavezom njihovog otkupa od izdavaoca radi dalje prodaje javnom ponudom.

Izuzeci prema razlogu za izdavanje hartija od vrednosti

Član 49

Odobrenje prospekta za distribuciju hartija od vrednosti nije obavezno kada se vrši distribucija:

- 1) akcija radi pretvaranja rezervi i neraspoređene dobiti u osnovni kapital u skladu sa zakonom kojim se uređuju preduzeća;
- 2) varanta za kupovinu akcija ili obveznica;
- 3) običnih akcija prilikom zamene obveznica ili prioritetnih akcija u obične akcije;
- 4) akcija radi pretvaranja duga akcionarskog društva u osnovni kapital;
- 5) akcija radi zamene postojećih akcija zbog promene njihove nominalne vrednosti;
- 6) hartija od vrednosti radi zamene postojećih hartija od vrednosti prilikom statusnih promena društva koje se vrše u skladu sa zakonom kojim se uređuju preduzeća.

Postupak distribucije

Član 50

Izdavalac hartija od vrednosti iz člana 49. ovog zakona dužan je da, pre otpočinjanja upisa i uplate hartija od vrednosti, Komisiji za hartije od vrednosti dostavi:

- 1) obaveštenje o distribuciji hartija od vrednosti bez javne ponude;
- 2) odluku o distribuciji hartija od vrednosti bez javne ponude;
- 3) drugu potrebnu dokumentaciju.

Sadržinu odluke o distribuciji hartija od vrednosti bez javne ponude, kao i drugu potrebnu dokumentaciju propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Komisija za hartije od vrednosti vodi registar hartija od vrednosti izdatih bez prospekta za distribuciju hartija od vrednosti.

Shodna primena

Član 51

Na rešenje o odobrenju hartija od vrednosti izdatih u skladu s članom 49. ovog zakona i upis tih hartija u Centralni registar hartija od vrednosti shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o postupku distribucije hartija od vrednosti.

TRGOVINA HARTIJAMA OD VREDNOSTI NA ORGANIZOVANOM TRŽIŠTU

Trgovina hartijama od vrednosti

Član 52

Hartijama od vrednosti može se trgovati samo javnom ponudom na organizovanom tržištu, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Na organizovanom tržištu hartijama od vrednosti mogu trgovati samo brokersko-dilerska društva i ovlašćene banke članovi berze, a druga lica - jedino posredstvom članova berze.

Hartijama od vrednosti iste klase istog izdavaoca kojima se trguje na jednom organizovanom tržištu u Saveznoj Republici Jugoslaviji ne može se trgovati na drugom organizovanom tržištu.

Član 52a

Izuzetno od člana 52. ovog zakona, vlasničke hartije od vrednosti određenog izdavaoca mogu se prodavati i putem javnog tendera, i to:

1) akcije koje su prenete Akcijskom fondu u skladu sa zakonom, kao i akcije pojedinačnih akcionara koje se nude na prodaju istovremeno sa akcijama Akcijskog fonda u skladu sa Zakonom o Akcijskom fondu;

2) akcije čiji je zakoniti imalac Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih;

3) akcije čiji je zakoniti imalac Republički fond za razvoj;

4) akcije čiji je zakoniti imalac Republika Srbija po osnovu konverzije potraživanja u kapital.

Vlada Republike Srbije bliže propisuje postupak i način prodaje hartija od vrednosti iz stava 1. ovog člana.

Izuzeci od obaveze trgovine na berzi

Član 53

Izuzetno od člana 52. ovog zakona, dužničkim hartijama od vrednosti može se trgovati van berze:

1) ako se ponuda za kupovinu, odnosno prodaju vrši bez javnog oglašavanja;

2) ako su ugovorne strane Savezna Republika Jugoslavija, republika članica ili profesionalni investitori;

3) ako kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrednosti vrši Narodna banka Jugoslavije.

Prodavac je dužan da, u roku od dva radna dana od dana zaključenja ugovora o trgovini dužničkim hartijama od vrednosti van berze, obavesti o tome berzu na kojoj su ove hartije primljene na listing ili na slobodno berzansko tržište.

Način dostavljanja obaveštenja iz stava 2. ovog člana i njegov sadržaj utvrđuje Komisija za hartije od vrednosti.

V OBAVEŠTAVANJE JAVNOSTI I PRIVILEGOVANE INFORMACIJE

IZVEŠTAVANJE JAVNIH DRUŠTAVA

Subjekt obaveze izveštavanja

Član 54

Javno društvo je dužno da o svom poslovanju izveštava javnost na način utvrđen ovim zakonom i aktima Komisije za hartije od vrednosti.

Komisija za hartije od vrednosti vodi registar javnih društava iz stava 1. ovog člana.

Obaveza izveštavanja prestaje kada, na osnovu zahteva javnog društva, Komisija za hartije od vrednosti donese rešenje o brisanju tog društva iz registra javnih društava.

Izveštavanje o bitnim događajima

Član 55

Kada nastupe okolnosti koje bi mogle bitnije uticati na poslovanje javnog društva i na cenu njegovih hartija od vrednosti, a nije reč o opštepoznatim okolnostima, javno društvo je dužno da, što je moguće pre, a najkasnije u roku od deset dana od dana nastupanja tih okolnosti, izda javno saopštenje o takvim okolnostima (izveštaj o bitnim događajima).

Primerak izveštaja iz stava 1. ovog člana javno društvo je dužno da istovremeno dostavi Komisiji za hartije od vrednosti i berzi na kojoj se trguje hartijama od vrednosti javnog društva koje izdaje taj izveštaj.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje način izdavanja izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Javno društvo nema obavezu da izda izveštaj iz stava 1. ovog člana ako postoji opravdani razlog da bi takvo javno saopštenje ozbiljno ugrozilo poslovne interese javnog društva.

PERIODIČNO IZVEŠTAVANJE

Računovodstveni izveštaji i izveštaj o reviziji

Član 56

Javno društvo je dužno da Komisiji za hartije od vrednosti dostavi:

- 1) godišnji račun, odnosno konsolidovani godišnji račun u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo - najkasnije do 30. marta tekuće godine za prethodnu poslovnu godinu;
- 2) izveštaj o obavljenoj reviziji godišnjeg računa - najkasnije do 15. jula tekuće godine za prethodnu poslovnu godinu;
- 3) polugodišnji račun - najkasnije do 30. avgusta tekuće godine.

Ako nadležni organ izdavaoca odbije da usvoji godišnji račun ili izveštaj revizora, izdavalac je dužan da o tome obavesti Komisiju za hartije od vrednosti i berzu na kojoj se trguje hartijama od vrednosti javnog društva - najkasnije narednog radnog dana i da podnese overen prepis zapisnika sa sednice na kojoj se razmatrao taj račun, odnosno izveštaj.

Objavljivanje izvoda iz godišnjeg računa

Član 57

Javno društvo je dužno da, najkasnije u roku od osam dana od dana isteka roka za predaju izveštaja o obavljenoj reviziji godišnjeg računa, objavi izvod iz godišnjeg računa, koji sadrži:

- 1) rezime godišnjih računovodstvenih izveštaja i izveštaj o reviziji iz člana 56. ovog zakona;
- 2) podatke o promenama pravnog i finansijskog položaja javnog društva;
- 3) obaveštenje o mestu na kome se može izvršiti uvid u kompletan godišnji račun i izveštaj revizora;
- 4) druge podatke.

Sadržinu i način objavljivanja izvoda iz godišnjeg računa propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Objavljivanje godišnjeg izveštaja o poslovanju

Član 58

Akcionarsko društvo čije se akcije nalaze na listingu berze dužno je da, najkasnije u roku od 30 dana od isteka roka za predaju izveštaja o obavljenoj reviziji godišnjeg računa, objavi godišnji izveštaj o poslovanju.

Sadržinu i način objavljivanja izveštaja o poslovanju propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

OBAVEŠTENJE O POSEDOVANJU AKCIJA S PRAVOM GLASA I ODGOVORNOST ZA ISTINITOST PODATAKA

Član 59

Lice koje stekne akcije po osnovu kojih ostvaruje pravo glasa tako da njegov udeo u osnovnom kapitalu akcionarskog društva dostigne, pređe ili padne ispod granice od 10%, 20%, 33%, 50% i 66% ukupnog broja glasova u skupštini tog društva, dužno je da o tome

obavesti izdavaoca, Komisiju za hartije od vrednosti i savezni organ nadležan za sprečavanje monopola - u roku od sedam dana od dana nastanka promene.

Sadržinu i način objavljivanja obaveštenja iz stava 1. ovog člana propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Ako lice iz stava 1. ovog člana postupi suprotno obavezi iz tog stava, gubi pravo glasa po osnovu tako stečenog učešća u osnovnom kapitalu akcionarskog društva.

Član 60

Na odgovornost za istinitost i potpunost podataka u izveštajima o bitnim događajima, godišnjem i polugodišnjem računu, izvodu iz godišnjeg računa, godišnjem izveštaju o poslovanju, obaveštenju o posedovanju akcija s pravom glasa i izveštajima učesnika na organizovanom tržištu - shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o odgovornosti za istinitost i potpunost podataka u prospektu za distribuciju hartija od vrednosti.

Nadzor nad izveštavanjem javnih društava

Član 61

Nadzor nad izveštavanjem javnih društava vrši Komisija za hartije od vrednosti.

Ako Komisija za hartije od vrednosti u vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana utvrdi da je javno društvo u izveštavanju postupilo suprotno odredbama ovog zakona - naložiće tom društvu da utvrđene nepravilnosti otkloni u određenom roku i da dostavi dokaz o tome.

Ako javno društvo ne postupi po nalogu iz stava 2. ovog člana, Komisija za hartije od vrednosti doneće rešenje kojim će utvrditi da je javno društvo povredilo obavezu izveštavanja, i to rešenje dostaviće berzi ili će ga javno objaviti.

PRIVILEGOVANE INFORMACIJE

Zabrana korišćenja privilegovanih informacija

Član 62

Niko ne može da stiče, kupuje, prodaje ili na drugi način raspolaže hartijama od vrednosti korišćenjem privilegovanih informacija.

Zabrana korišćenja privilegovanih informacija odnosi se posebno na lica koja su u obavljanju svojih poslova, svoje profesije ili funkcije saznala za privilegovane informacije, kao što su:

- 1) zaposleni kod izdavaoca,
- 2) članovi uprave i nadzornog odbora izdavaoca,
- 3) revizor, portfolio menadžer, investicioni savetnik, broker, finansijski analitičar, računovođa, knjigovođa, advokat, aktuar, procenjivač, veštak ili sudija.

Zabrana korišćenja privilegovanih informacija odnosi se i na:

- 1) sva lica koja imaju učešće u kapitalu izdavaoca od 10% ili veće koje im daje pravo glasa,
- 2) zavisno društvo izdavaoca,
- 3) sva lica koja su stekla privilegovanu informaciju a znaju, odnosno mogla su znati da su je stekli od lica navedenih u ovom članu.

Zabrana saopštavanja privilegovanih informacija

Član 63

Lice iz člana 62. ovog zakona kome su dostupne privilegovane informacije ne sme ih saopštavati drugim licima, niti na osnovu njih preporučivati drugim licima da stiču, kupuju i prodaju hartije od vrednosti ili na drugi način raspolažu tim hartijama.

Dužnost prijavljivanja

Član 64

Lice iz člana 62. ovog zakona dužno je da o svakoj nameravanoj kupovini ili prodaji hartija od vrednosti na koje se odnosi privilegovana informacija obavesti izdavaoca, Komisiju za hartije od vrednosti i berzu na kojoj se obavlja trgovina tim hartijama.

Sadržinu i način davanja obaveštenja iz stava 1. ovog člana propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Nadzor

Član 65

Radi sprečavanja zloupotrebe privilegovanih informacija, Komisija za hartije od vrednosti može od svih lica kojima mogu biti dostupne privilegovane informacije zahtevati da daju odgovarajuća obaveštenja i podatke.

Ako, na osnovu činjenica i okolnosti utvrđenih u vršenju nadzora, Komisija za hartije od vrednosti utvrdi da su zloupotrebjene privilegovane informacije - pokrenuće postupak pred nadležnim državnim organom.

Izveštavanje o ponudi za davanje zastupničke izjave

Član 66

Akcionarsko društvo je dužno da, uz poziv za održavanje skupštine akcionara, akcionarima s pravom glasa dostavi obaveštenje o njihovom pravu da imenuju zastupnika za tu skupštinu i obrazac zastupničke izjave, osim ako akcionarsko društvo ima manje od 15 akcionara ili je osnivačkim aktom ili statutom akcionarskog društva davanje te izjave isključeno.

Zastupnike akcionara s pravom glasa utvrđuje skupština akcionarskog društva - na predlog uprave tog društva ili njegovih akcionara.

Komisija za hartije od vrednosti utvrđuje oblik i sadržinu zastupničke izjave iz ovog člana i donosi rešenje o odobrenju te izjave.

VI PONUDA ZA PREUZIMANJE AKCIJA

Član 67

Lice koje namerava da kupi akcije sa pravom glasa određenog akcionarskog društva po osnovu kojih bi steklo najmanje 25% akcija s pravom glasa tog društva, dužno je da postupi u skladu sa ovim zakonom.

Lice iz stava 1. ovog člana koje kupi akcije po osnovu kojih bi steklo najmanje 25% akcija s pravom glasa društva iz tog stava, a ne postupi u skladu sa odredbama ovog zakona o ponudi za preuzimanje akcija - ne može ostvarivati pravo glasa po osnovu tako stečenih akcija.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana ne primenjuju se kada Savezna Republika Jugoslavija, odnosno republike članice kupuju akcije s pravom glasa iz tih stavova.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana ne primenjuju se ni na kupovinu, odnosno prodaju akcija iz člana 52a stav 1. ovog zakona putem javnog tendera i putem berze.

Akcije s pravom glasa

Član 68

Akcije s pravom glasa u smislu člana 67. ovog zakona čine:

- 1) sve akcije s pravom glasa određenog akcionarskog društva koje već poseduje lice koje namerava da kupi akcije;
- 2) sve akcije određenog akcionarskog društva koje poseduje zavisno preduzeće u kome lice koje namerava da kupi akcije ostvaruje većinsko kapital učešće;
- 3) druge hartije od vrednosti koje poseduje ovo lice, a koje daju pravo na zamenu u akcije određenog akcionarskog društva u periodu koji ne može biti duži od 60 dana od dana ponude za preuzimanje.

Odobrenje ponude za preuzimanje akcija

Član 69

Kupovina akcija s pravom glasa određenog akcionarskog društva po osnovu kojih se stiče najmanje 25% akcija s pravom glasa tog društva može se vršiti samo ponudom za preuzimanje akcija.

Ponuda iz stava 1. ovog člana ne može se vršiti bez prethodno donetog rešenja o njenom odobrenju, koje donosi Komisija za hartije od vrednosti.

Sadržinu zahteva za odobrenje ponude iz stava 1. ovog člana i drugu dokumentaciju koja se podnosi uz taj zahtev propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Komisija za hartije od vrednosti vodi registar rešenja o odobrenju ponuda za preuzimanje akcija.

Sadržina ponude za preuzimanje akcija

Član 70

Ponudilac je dužan da ponudu iz člana 69. ovog zakona uputi svim zakonitim imiocima akcija - na posebnom obrascu.

Sadržinu obrasca iz stava 1. ovog člana i način na koji se upućuje ponuda iz tog stava propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Promena okolnosti

Član 71

Ako u periodu dok ponuda traje, ili nakon zatvaranja ponude ali pre isteka perioda u kome je akcionarima dozvoljeno da odustanu od ponude koju su već prihvatili, nastupe okolnosti koje bi bitno uticale na odluku akcionara u vezi s prihvatanjem ili odbijanjem ponude - ponudilac je dužan da o tim okolnostima obavesti sve akcionare, Komisiju za hartije od vrednosti i akcionarsko društvo čije akcije kupuje.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana mora da sadrži uputstvo akcionarima koji su deponovali akcije da mogu odustati od ponude koju su već prihvatili.

Sadržinu obaveštenja iz stava 1. ovog člana i način na koji se ono upućuje, propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Mišljenje upravnog odbora akcionarskog društva o ponudi za preuzimanje akcija

Član 72

Upravni odbor akcionarskog društva čije se akcije kupuju može svojim akcionarima uputiti posebno obaveštenje, u kome iznosi svoje mišljenje o ponudi za preuzimanje akcija - najkasnije deset dana pošto je učinjena ponuda za preuzimanje akcija.

Ako obaveštenje iz stava 1. ovog člana uputi akcionarima, upravni odbor akcionarskog društva dužan je da ga istovremeno dostavi i Komisiji za hartije od vrednosti.

U obaveštenju iz stava 1. ovog člana upravni odbor iz tog stava može izneti svoju preporuku akcionarima o prihvatanju ili neprihvatanju ponude za preuzimanje akcija.

Ako upravni odbor akcionarskog društva obaveštenje iz stava 1. ovog člana uputi bez preporuke, dužan je da to obrazloži.

Ako ponudilac uputi akcionarima obaveštenje o promenama okolnosti iz člana 71. ovog zakona, upravni odbor akcionarskog društva može obaveštenje iz stava 1. ovog člana dopuniti ili izmeniti.

Sadržinu obaveštenja iz stava 1. ovog člana i način na koji se ono upućuje, propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Zabrana sticanja akcija van uslova iz ponude

Član 73

Za vreme trajanja ponude, ponudilac ne može sticati akcije koje su predmet ponude na bilo koji drugi način, niti pod bilo kojim drugim uslovima, osim pod uslovima datim u ponudi o preuzimanju akcija.

Istovetnost uslova ponude

Član 74

Ponudilac je dužan da pod istim uslovima ponudi preuzimanje akcija svim akcionarima na koje se ponuda odnosi.

Ponudilac koji je u periodu kraćem od 30 dana od dana otvaranja ponude za preuzimanje akcija stekao akcije koje su predmet ponude pod uslovima koji su za akcionare povoljniji od uslova datih u ponudi - dužan je da podjednako povoljne uslove ponudi svim akcionarima.

Zabrana prodaje akcija

Član 75

Ponudilac ne može za vreme trajanja ponude prodavati akcije istog akcionarskog društva na koje se odnosi ponuda za preuzimanje.

Uslovi za sticanje akcija nakon završetka ponude

Član 76

Ponudilac ne može najmanje 20 dana od dana zatvaranja ponude sticati akcije pod drukčijim uslovima od onih koji su bili dati u ponudi za preuzimanje akcija, bez obzira na ishod ponude.

Promena cene akcija

Član 77

Za vreme dok traje ponuda za preuzimanje akcija, ponudilac može da poveća cenu akcija koje su predmet ponude.

Obezbeđenje sredstava za kupovinu akcija

Član 78

Ponudilac je dužan da, pre početka ponude za preuzimanje akcija, novčana sredstva deponuje kod banke, odnosno ovlašćene banke - člana Centralnog registra hartija od vrednosti - u iznosu koji je dovoljan da se kupe sve akcije koje su predmet ponude ili da obezbedi bankarsku garanciju izdatu na isti iznos.

Proporcionalno smanjenje broja akcija

Član 79

Ako je broj akcija deponovanih na posebnom računu hartija od vrednosti kod Centralnog registra hartija od vrednosti po osnovu ponude za preuzimanje akcija (u daljem tekstu: račun deponovanih hartija od vrednosti) veći od onog koji je dat u ponudi ili od onog koji je ponudilac spreman da prihvati - ponudilac je dužan da proporcionalno smanji broj svih deponovanih akcija koje preuzima.

Trajanje ponude

Član 80

Rok utvrđen u ponudi za preuzimanje akcija ne može biti kraći od 21 dan.

Na dan otvaranja ponude za preuzimanje akcija, akcionarima mora biti omogućeno da svoje akcije deponuju na račun deponovanih hartija od vrednosti - na način predviđen u ponudi za preuzimanje akcija.

Smatra se da su akcionari prihvatili ponudu za preuzimanje akcija kada deponuju svoje akcije.

Akcije koje su predmet ponude za preuzimanje ne mogu biti deponovane nakon isteka roka utvrđenog u ponudi.

Za vreme trajanja ponude za preuzimanje akcija, akcionarsko društvo ne može otpočeti postupak distribucije novih akcija s pravom glasa.

Član 81

Akcije deponovane na računu deponovanih hartija od vrednosti akcionari mogu povući svakog radnog dana dok traje ponuda - davanjem pismenog naloga.

Preuzimanje akcija i plaćanje

Član 82

Ponudilac je dužan da sve akcije preuzme i isplati što je moguće pre, ali najkasnije trećeg dana od dana njihovog preuzimanja.

Ako ponudilac produžava trajanje ponude, dužan je da prethodno preuzme i isplati sve akcije deponovane do dana zatvaranja ponude koji je određen u ponudi za preuzimanje.

Ako ponudilac poveća cenu akcija koje su predmet ponude za vreme dok traje ponuda, dužan je da za preuzete akcije svim akcionarima isplati najpovoljniju cenu.

Obaveštenje o rezultatu ponude za preuzimanju akcija

Član 83

U roku od 20 dana od dana zatvaranja ponude, ponudilac je dužan da Komisiji za hartije od vrednosti dostavi obaveštenje o rezultatu ponude za preuzimanje akcija, a ako je ponuda za preuzimanje uspešno završena - i podatke o ukupnom broju preuzetih akcija.

VII OVLAŠĆENI UČESNICI NA ORGANIZOVANOM TRŽIŠTU HARTIJA OD VREDNOSTI

BROKERSKO-DILERSKO DRUŠTVO

Brokersko-dilersko društvo

Član 84

Brokersko-dilersko društvo je pravno lice, organizovano kao akcionarsko društvo ili kao društvo sa ograničenom odgovornošću, koje delatnosti obavlja na organizovanom tržištu hartija od vrednosti u skladu sa ovim zakonom.

Na brokersko-dilersko društvo primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju preduzeća, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Delatnosti brokersko-dilerskog društva ne mogu se obavljati bez dozvole za obavljanje tih delatnosti na organizovanom tržištu hartija od vrednosti, koju donosi Komisija za hartije od vrednosti.

Komisija za hartije od vrednosti vodi registar izdatih dozvola za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva.

Delatnosti brokersko-dilerskog društva

Član 85

Brokersko-dilersko društvo može obavljati sledeće delatnosti:

1) posredovanje u kupovini i prodaji hartija od vrednosti i kupovinu i prodaju hartija od vrednosti u svoje ime, a za račun nalagodavca, odnosno u ime i za račun nalagodavca (brokerski poslovi);

2) kupovinu i prodaju hartija od vrednosti u svoje ime i za svoj račun, radi ostvarivanja razlike u ceni (dilerski poslovi);

3) obaveznu kupovinu i prodaju hartija od vrednosti u svoje ime i za svoj račun po ceni koju unapred objavljuje brokersko- -dilersko društvo (poslovi market-mejkera);

4) upravljanje hartijama od vrednosti u ime i za račun nalagodavca (poslovi portfolio menadžera);

5) organizovanje distribucije hartija od vrednosti bez obaveze otkupa neprodatih hartija od vrednosti, odnosno organizovanje uključivanja hartija od vrednosti na organizovano tržište (poslovi agenta emisije);

6) organizovanje distribucije hartija od vrednosti sa obavezom njihovog otkupa od izdavaoca radi dalje prodaje, ili sa obavezom otkupa od izdavaoca neprodatih hartija od vrednosti (poslovi pokrovitelja emisije);

7) pružanje savetodavnih usluga u vezi s poslovanjem hartija od vrednosti (poslovi investicionog savetnika).

U okviru delatnosti iz stava 1. ovog člana, brokersko-dilersko društvo može obavljati i poslove iz člana 142. stav 1. ovog zakona, izuzev poslova iz tačke 2) tog stava.

Poslove investicionog savetnika brokersko-dilersko društvo ne može obavljati kao jedinu delatnost.

Odredbe o delatnostima brokersko-dilerskih društava odnose se i na poslovanje finansijskim derivatima.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, brokersko-dilersko društvo može obavljati i poslove koji se odnose na trgovinu drugim finansijskim instrumentima ako je to propisano posebnim zakonom.

Izuzeci od obaveze dobijanja dozvole za obavljanje delatnosti

Član 86

Dozvola za obavljanje poslova investicionog savetnika nije obavezna kada se takvi poslovi obavljaju:

- 1) povodom pružanja savetodavnih usluga u okviru osnovne delatnosti koju obavlja advokat, poreski savetnik, računovođa ili revizor - ako lice koje pruža savetodavne usluge to čini bez posebne naknade, osim naknade koju prima za obavljanje osnovne delatnosti;
- 2) u okviru osnovne delatnosti pravnih lica osnovanih u skladu sa odredbama posebnog zakona - ako je pružanje savetodavnih usluga u vezi sa poslovanjem hartijama od vrednosti tim zakonom utvrđeno kao osnovna delatnost.

Osnovni kapital

Član 87

Novčani deo osnovnog kapitala brokersko-dilerskog društva ne može biti manji od:

- 1) 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate za obavljanje delatnosti iz člana 85. stav 1. tač. 1) i 7) ovog zakona;
- 2) 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate za obavljanje delatnosti iz člana 85. stav 1. tačka 2) ovog zakona;
- 3) 200.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate za obavljanje delatnosti iz člana 85. stav 1. tač. 3), 4) i 5) ovog zakona;
- 4) 300.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate za obavljanje delatnosti iz člana 85. stav 1. tačka 6) ovog zakona.

Osnovni kapital iz stava 1. ovog člana uplaćuje se u celosti pre upisa brokersko-dilerskog društva u sudski registar, odnosno pre upisa delatnosti brokersko-dilerskog društva u sudski registar.

Kadrovska i organizaciona osposobljenost i tehnička opremljenost

Član 88

Brokersko-dilersko društvo može obavljati delatnosti iz člana 85. stav 1. ovog zakona ako ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti u skladu sa ovim zakonom i aktom Komisije za hartije od vrednosti.

Pod kadrovskom osposobljenošću brokersko-dilerskog društva u smislu stava 1. ovog člana podrazumeva se da to društvo ima najmanje jedno lice zaposleno na neodređeno vreme s položenim stručnim ispitom za zvanje brokera.

Brokersko-dilersko društvo može obavljati delatnosti iz člana 85. stav 1. tačka 4) ovog zakona ako ispunjava uslove utvrđene stavom 1 ovog člana i ima najmanje jedno lice zaposleno na neodređeno vreme s položenim stručnim ispitom za zvanje portfolio menadžera.

Brokersko-dilersko društvo može obavljati delatnosti iz člana 85. stav 1. tačka 7) ovog zakona ako ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana i ima najmanje jedno lice zaposleno na neodređeno vreme s položenim stručnim ispitom za zvanje investicionog savetnika.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje bliže uslove za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva koji se odnose na organizacionu osposobljenost i tehničku opremljenost.

Dozvola za obavljanje poslova brokera, investicionog savetnika i portfolio menadžera

Član 89

Poslove brokera, investicionog savetnika i portfolio menadžera mogu obavljati samo fizička lica koja imaju dozvolu za obavljanje tih poslova.

Komisija za hartije od vrednosti organizuje program i način polaganja testa za sticanje zvanja brokera, investicionog savetnika i portfolio menadžera i daje dozvolu za obavljanje tih poslova, a vodi registar lica koja imaju dozvolu za obavljanje tih poslova.

Dozvolu za obavljanje poslova brokera Komisija za hartije od vrednosti daje ako podnosilac zahteva za dobijanje te dozvole ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je uspešno položio test za sticanje zvanja brokera;
- 2) da ispunjava uslove iz člana 98. tačka 3) ovog zakona;
- 3) da mu ranije nije oduzeta dozvola za obavljanje tih poslova.

Dozvolu za obavljanje poslova investicionog savetnika i portfolio menadžera Komisija za hartije od vrednosti daje ako podnosilac zahteva za dobijanje te dozvole ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je uspešno položio test za sticanje zvanja investicionog savetnika, odnosno portfolio menadžera;
- 2) da ispunjava uslove iz člana 98. tačka 3) ovog zakona;
- 3) da mu ranije nije oduzeta dozvola za obavljanje tih poslova;
- 4) da ima visoku stručnu spremu;

5) da ima najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima s hartijama od vrednosti.

Komisija za hartije od vrednosti oduzeće dozvolu za obavljanje poslova brokera, investicionog savetnika, odnosno portfolio menadžera ako lice kome je data ta dozvola:

- 1) bude pravnosnažno osuđeno za krivično delo iz člana 98. tačka 3) ovog zakona;
- 2) prekrši obavezu čuvanja poverljivih podataka, obavezu zabrane manipulacije ili zabrane korišćenja i saopštavanja privilegovanih informacija.

DOZVOLA ZA OBAVLJANJE DELATNOSTI BROKERSKO-DILERSKOG DRUŠTVA

Sadržina zahteva i dokumentacija

Član 90

Sadržinu zahteva za davanje dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva, kao i uslove za dobijanje te dozvole, bliže propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilažu se:

- 1) statut brokersko-dilerskog društva;
- 2) pravila poslovanja brokersko-dilerskog društva;
- 3) podaci o članovima, odnosno akcionarima brokersko-dilerskog društva i iznos i u procentima izraženo učešće tih lica u osnovnom kapitalu tog društva;
- 4) dokaz o kadrovskoj i organizacionoj osposobljenosti i tehničkoj opremljenosti brokersko-dilerskog društva;
- 5) tarifa za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva.

Ako se zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi radi osnivanja brokersko-dilerskog društva, pored dokumentacije iz stava 2. tog člana, prilažu se i:

- 1) ugovor o osnivanju brokersko-dilerskog društva;
- 2) izvod iz sudskog registra za pravna lica članove, odnosno akcionare brokersko-dilerskog društva, kao i overeni prevod izvoda iz sudskog registra za strana pravna lica;
- 3) podaci o članovima uprave i nadzornog odbora brokersko-dilerskog društva;
- 4) dokaz da će brokersko-dilersko društvo imati najmanje jedno lice zaposleno na neodređeno vreme s položenim odgovarajućim stručnim ispitom u skladu sa članom 88. st. 2, 3. i 4. ovog zakona.

Rešenje o davanju dozvole za obavljanje delatnosti

Član 91

Komisija za hartije od vrednosti donosi rešenje o davanju dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva kad utvrdi da su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom i da je priložena propisana dokumentacija.

Komisija za hartije od vrednosti odbiće zahtev za davanje dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva kad utvrdi:

1) da brokersko-dilersko društvo ne ispunjava uslove za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva propisane ovim zakonom;

2) da članovi uprave brokersko-dilerskog društva ne ispunjavaju uslove iz člana 98. ovog zakona.

Rok za donošenje rešenja

Član 92

Komisija za hartije od vrednosti donosi rešenje o davanju dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva u roku od 30 dana od dana prijema zahteva.

Dozvola za rad u slučaju statusnih promena

Član 93

U slučaju statusnih promena, brokersko-dilersko društvo je dužno da, pre podnošenja prijave za upis u sudski registar, dobije dozvolu Komisije za hartije od vrednosti za pripajanje, spajanje ili podelu.

Delovi brokersko-dilerskog društva

Član 94

Brokersko-dilersko društvo može obavljati delatnosti i u okviru delova brokersko-dilerskog društva koji nemaju status pravnih lica, ali imaju određena ovlašćenja u pravnom prometu, poseban obračun rezultata poslovanja i poseban podračun - ako ti delovi ispunjavaju uslove za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva.

Odredbe ovog zakona o davanju dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva shodno se primenjuju na davanje dozvole za obavljanje tih delatnosti u delu brokersko-dilerskog društva.

OPŠTI AKTI BROKERSKO-DILERSKOG DRUŠTVA

Opšti akti

Član 95

Opšti akti brokersko-dilerskog društva su statut, pravila poslovanja i drugi opšti akti.

Pravilima poslovanja brokersko-dilerskog društva uređuju se naročito:

1) vrste poslova koje obavlja brokersko-dilersko društvo i uslovi i način njihovog obavljanja;

- 2) vrste naloga klijenata, način i redosled njihovog izvršenja;
- 3) međusobna prava i obaveze brokersko-dilerskog društva i njegovih klijenata;
- 4) druga pitanja o radu brokersko-dilerskog društva.

Komisija za hartije od vrednosti svojim aktom bliže propisuje sadržinu i način objavljivanja pravila poslovanja brokersko-dilerskog društva.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da svoje usluge naplaćuje u skladu sa maksimalnim iznosom tarife koju pre njene primene dostavlja Komisiji za hartije od vrednosti.

Kada izvrši promene maksimalnog iznosa tarife, brokersko-dilersko društvo je dužno da, pre njene primene, tu tarifu dostavi Komisiji za hartije od vrednosti.

Saglasnost na izmenu opštih akata

Član 96

Brokersko-dilersko društvo je dužno da od Komisije za hartije od vrednosti pribavi prethodnu saglasnost na izmene statuta i pravila poslovanja.

UPRAVA BROKERSKO-DILERSKOG DRUŠTVA

Član 97

Komisija za hartije od vrednosti daje saglasnost na odluku o izboru, odnosno imenovanju člana uprave brokersko-dilerskog društva.

Uslovi za izbor, odnosno imenovanje članova uprave

Član 98

Članovi uprave brokersko-dilerskog društva mogu biti lica:

- 1) koja su stručno osposobljena,
- 2) koja imaju iskustvo od najmanje tri godine u vođenju poslova iz delatnosti brokersko-dilerskog društva,
- 3) koja nisu pravnosnažno osuđivana za krivična dela protiv povrede i jedinstva jugoslovenskog tržišta, radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, javnog reda i pravnog saobraćaja i službene dužnosti, kao ni za krivična dela utvrđena ovim zakonom a za koja je, kao najmanja mera, propisana kazna zatvora u trajanju od jedne godine.

Sadržina zahteva i dokumentacija

Član 99

Sadržinu zahteva za davanje saglasnosti na odluku o izboru, odnosno imenovanju člana uprave brokersko-dilerskog društva propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilaže se:

- 1) dokaz da lice za koje se zahteva davanje saglasnosti na odluku o izboru, odnosno imenovanju za člana uprave ispunjava uslove iz člana 98. ovog zakona;
- 2) plan organizovanja i vođenja poslova brokersko-dilerskog društva, koji priprema lice za koje se zahteva davanje saglasnosti na odluku o imenovanju direktora brokersko-dilerskog društva.

Odluka o davanju saglasnosti

Član 100

Komisija za hartije od vrednosti donosi odluku o davanju saglasnosti na odluku o izboru, odnosno imenovanju člana uprave brokersko-dilerskog društva kad utvrdi da su ispunjeni uslovi utvrđeni zakonom i aktima brokersko-dilerskog društva i da je priložena propisana dokumentacija.

Kada se zahtev za davanje saglasnosti na odluku o izboru, odnosno imenovanju člana uprave brokersko-dilerskog društva podnosi uz zahtev za davanje dozvole za obavljanje delatnosti tog društva radi osnivanja brokersko-dilerskog društva - Komisija za hartije od vrednosti pokreće i vodi jedan postupak.

Komisija za hartije od vrednosti odbiće zahtev za davanje saglasnosti na odluku o izboru, odnosno imenovanju člana uprave brokersko-dilerskog društva kad utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz člana 98. ovog zakona.

Oduzimanje saglasnosti

Član 101

Komisija za hartije od vrednosti oduzima saglasnost na odluku o izboru, odnosno imenovanju člana uprave brokersko-dilerskog društva kad utvrdi:

- 1) da je odluka o davanju saglasnosti doneta na osnovu neistinitih podataka;
- 2) da je lice za koje je data saglasnost pravosnažno osuđeno za krivično delo iz člana 98. tačka 3) ovog zakona,
- 3) da je lice za koje je data saglasnost izvršilo težu povredu odredaba ovog zakona o pravilima sigurnog i dobrog poslovanja brokersko-dilerskog društva, o zabrani korišćenja i saopštavanja privilegovanih informacija, odnosno o zabrani manipulacija i da je na taj način ugrožena solventnost, odnosno likvidnost brokersko-dilerskog društva i da je za klijente brokersko-dilerskog društva nastupila šteta.

UPIS U SUDSKI REGISTAR

Član 102

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, u roku od 30 dana od dana prijema odluke o davanju dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva i odluke o davanju saglasnosti na odluku o izboru, odnosno imenovanju člana uprave brokersko-dilerskog društva - podnese prijavu za upis u sudski registar.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o upisu u sudski registar, Komisiji za hartije od vrednosti dostavi izvod iz upisa u sudski registar.

Brokersko-dilersko društvo ne sme da otpočne da obavlja delatnost za koju je dobilo dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u sudski registar.

Promena oblika, naziva, sedišta i adrese

Član 103

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, pre podnošenja prijave za upis u sudski registar promene oblika preduzeća, naziva, sedišta ili adrese, obavesti Komisiju za hartije od vrednosti o promeni koju vrši.

Uz obaveštenje o promeni iz stava 1. ovog člana, brokersko-dilersko društvo prilaže dokaz da će ispunjavati uslove tehničke opremljenosti.

Zabrana upotrebe naziva

Član 104

Pravno lice koje nije dobilo dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva u skladu sa ovim zakonom, kao ni preduzetnik, ne mogu biti upisani u sudski registar i ne mogu koristiti u pravnom prometu naziv brokersko-dilersko društvo, broker, investicioni savetnik ili portfolio menadžer, niti reči izvedenog značenja, osim ako je to propisano posebnim zakonom.

ZAŠTITA OD RIZIKA OBAVLJANJA DELATNOSTI BROKERSKO-DILERSKOG DRUŠTVA

Adekvatnost kapitala i izračunavanje adekvatnosti kapitala

Član 105

Kapital brokersko-dilerskog društva mora uvek odgovarati iznosu kapitala koji je potreban da bi se obezbedilo pokriće mogućih gubitaka zbog rizika kojima je brokersko-dilersko društvo izloženo u svom poslovanju s obzirom na vrstu delatnosti i vrednost poslova koje obavlja.

Član 106

Kapital brokersko-dilerskog društva potreban za obavljanje delatnosti iz člana 85. stav 1. ovog zakona izračunava se na način koji utvrdi Komisija za hartije od vrednosti.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje i metodologiju za merenje rizika i izračunavanja potrebnog kapitala.

Izloženost riziku

Član 107

Izloženost riziku brokersko-dilerskog društva prema jednom licu, odnosno prema više povezanih lica jeste zbir svih potraživanja i uslovnih potraživanja prema tom licu, odnosno licima, vrednosti ulaganja u hartije od vrednosti tog lica i vrednosti udela kapitala brokersko-dilerskog društva u tom licu.

Član 108

Izloženost riziku brokersko-dilerskog društva prema jednom licu, odnosno prema više povezanih lica ne sme prelaziti 25% kapitala brokersko-dilerskog društva.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, izloženost riziku brokersko-dilerskog društva prema licu koje je u odnosu prema tom brokersko-dilerskom društvu posredno ili neposredno matično društvo, odnosno prema kome je to brokersko-dilersko društvo posredno ili neposredno matično društvo, odnosno prema licu koje ima isto matično društvo kao i to brokersko-dilersko društvo - ne sme prelaziti 20% kapitala brokersko-dilerskog društva.

Ako brokersko-dilersko društvo pređe najveću dozvoljenu izloženost iz stava 1, odnosno 2. ovog člana spajanja dva pravna lica, odnosno iz drugih razloga na koje ne može uticati - dužno je da o tome odmah obavesti Komisiju za hartije od vrednosti.

Uz obaveštenje iz stava 3. ovog člana, brokersko-dilersko društvo prilaže opis mera koje će preduzeti radi usklađivanja sa stavom 1, odnosno 2. tog člana i rokove u kojima će ih preduzeti.

Član 109

Velika izloženost riziku brokersko-dilerskog društva jeste izloženost brokersko-dilerskog društva prema jednom licu, odnosno prema više povezanih lica koja prelazi 10% kapitala brokersko-dilerskog društva.

Iznos svih velikih izloženosti riziku brokersko-dilerskog društva ne sme preći 800% visine kapitala brokersko-dilerskog društva.

Član 110

Komisija za hartije od vrednosti bliže propisuje način vrednovanja i uključenja pojedinih stavki kod izračunavanja izloženosti riziku brokersko-dilerskog društva i bliže kriterijume za lica iz člana 108. ovog zakona.

Rezerve za opšte rizike i posebne rezerve

Član 111

Brokersko-dilersko društvo može obrazovati rezerve za opšte rizike namenjene pokriću eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz celokupnog njegovog poslovanja.

Ako brokersko-dilersko društvo obrazuje rezerve za rizike iz stava 1. ovog člana, u bilansu uspeha mora odvojeno prikazati prihode i rashode povezane s povećanjem, odnosno smanjenjem ovih rezervi.

Član 112

Brokersko-dilersko društvo je dužno da obrazuje posebne rezerve s obzirom na posebne rizike koji proizlaze iz pojedinačnih poslova, odnosno vrste poslova koje obavlja.

Posebnim rezervama iz stava 1. ovog člana smatraju se i rezerve koje brokersko-dilersko društvo obrazuje s obzirom na poseban rizik naplativosti potraživanja po osnovu garancije za potraživanja klijenata u slučaju stečaja drugog brokersko-dilerskog društva.

Najmanji obim i način izračunavanja posebnih rezervi iz st. 1. i 2 ovog člana propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Likvidnost

Član 113

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, radi zaštite od rizika likvidnosti, utvrdi i sprovodi politiku urednog upravljanja likvidnošću, koja obuhvata:

- 1) planiranje očekivanih poznatih i očekivanih novčanih izdataka i dovoljnih novčanih priliva,
- 2) redovno praćenje likvidnosti,
- 3) preduzimanje odgovarajućih mera za sprečavanje, odnosno otklanjanje uzroka nelikvidnosti.

NADZOR NAD RIZIKOM

Član 114

Brokersko-dilersko društvo je dužno da dnevno izračunava koeficijente likvidnosti sredstava.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje način izračunavanja koeficijenta likvidnosti sredstava i najmanji obim likvidnosti koji mora obezbediti brokersko-dilersko društvo.

Član 115

Brokersko-dilersko društvo dužno je da Komisiju za hartije od vrednosti odmah obavesti o nemogućnosti izmirenja dospеле novčane obaveze.

Član 116

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, prema stanju poslednjeg dana u mesecu, mesečno izračunava i propisuje:

- 1) visinu kapitala;
- 2) visinu kapitala potrebnog za obavljanje pojedinih poslova;
- 3) adekvatnost kapitala;
- 4) izloženost riziku.

Član 117

Brokersko-dilersko društvo je dužno da Komisiji za hartije od vrednosti dostavlja mesečne izveštaje, s podacima o kapitalu, izloženosti riziku i likvidnosti.

Član 118

Komisija za hartije od vrednosti propisuje sadržaj obaveštenja, odnosno izveštaja iz čl. 115. i 117. ovog zakona, kao i rokove i način izveštavanja.

MERE ZA OBEZBEĐENJE ADEKVATNOSTI KAPITALA I LIKVIDNOSTI

Član 119

Brokersko-dilersko društvo ne može donositi odluke o isplati dobiti ni u obliku dividende, ni u obliku isplate po osnovu učešća u dobiti uprave i nadzornog odbora društva, odnosno zaposlenih - u sledećim slučajevima:

- 1) ako je njegov kapital manji od minimalnog kapitala koji se propisuje u skladu sa čl. 105. i 106. ovog zakona;
- 2) ako bi se njihov kapital zbog isplate dobiti smanjio toliko da ne bi dostigao minimalni kapital koji se propisuje u skladu sa čl. 105. i 106. ovog zakona;
- 3) ako ne obezbedi najmanji obim likvidnosti u skladu sa čl. 113. i 114. ovog zakona;
- 4) ako zbog isplate dobiti ne bi moglo da obezbedi najmanji obim likvidnosti koji se propisuje u skladu sa čl. 113. i 114. ovog zakona.

Odluka skupštine brokersko-dilerskog društva koja je u suprotnosti sa stavom 1 ovog člana nema pravno dejstvo.

Član 120

Kad kapital brokersko-dilerskog društva, zbog povećanih zahteva kapitala ili drugih uzroka, ne dostiže minimalni kapital iz čl. 105. i 106. ovog zakona, uprava brokersko-dilerskog društva mora odmah doneti mere za obezbeđenje minimalnog kapitala za koje je sama nadležna, odnosno izraditi predlog mera za koje su nadležni drugi organi brokersko-dilerskog društva.

O merama, odnosno o predlogu mera iz stava 1. ovog člana, uprava brokersko-dilerskog društva dužna je da obavesti Komisiju za hartije od vrednosti - u mesečnom izveštaju iz člana 117. ovog zakona.

Član 121

Ako Komisija za hartije od vrednosti pri vršenju nadzora utvrdi da brokersko-dilersko društvo ne dostiže minimalni kapital iz čl. 105. i 106. ovog zakona, odnosno da nije sposobno da izmiruje dospеле novčane obaveze, može tom društvu privremeno zabraniti obavljanje svih ili pojedinih poslova u vezi sa hartijama od vrednosti - u trajanju do tri meseca.

PRAVILA SIGURNOG I DOBROG POSLOVANJA

Načela poslovanja brokersko-dilerskog društva

Član 122

Brokersko-dilersko društvo je dužno da u svom poslovanju poštuje načelo ravnopravnosti klijenata.

U obavljanju svojih poslova, brokersko-dilersko društvo je dužno da se rukovodi isključivo interesima klijenata, vodeći posebno računa o najpovoljnijoj ceni i najboljem izvršenju naloga.

Brokersko-dilersko društvo dužno je da u prostorijama u kojima obavlja rad sa strankama omogući uvid u pravila poslovanja.

Zaposleni i članovi uprave i nadzornog odbora brokersko-dilerskog društva dužni su da, kao poslovnu tajnu, čuvaju podatke o stanju i prometu na računima hartija od vrednosti klijenata tog društva, kao i druge podatke za koje su saznali u obavljanju poslova tog društva i ne smeju ih saopštavati trećim licima, koristiti ih ili trećim licima omogućiti da ih koriste.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, podaci iz tog stava mogu se saopštavati i stavljati na uvid trećim licima samo:

- 1) na osnovu pismenog odobrenja klijenta;
- 2) prilikom nadzora zakonitosti poslovanja, koji vrši ovlašćeno lice Komisije za hartije od vrednosti;
- 3) na osnovu naloga suda, odnosno nadležnog državnog organa.

Brokersko-dilersko društvo ne može obavljati poslove sa hartijama od vrednosti koji bi ugrozili stabilnost organizovanog tržišta, a naročito ne može:

- 1) davati investitorima pogrešne informacije o ceni hartija od vrednosti;
- 2) širiti lažne informacije radi promene cena hartija od vrednosti;
- 3) raspolagati hartijama od vrednosti koje su u vlasništvu klijenta bez njegove pismene saglasnosti;
- 4) izvršavati naloge klijenata na način koji nije u skladu s ovim zakonom i drugim aktima kojima se uređuje način izvršavanja naloga klijenata brokersko-dilerskog društva;
- 5) kupovati, prodavati ili pozajmljivati za sopstveni račun iste hartije od vrednosti koje su predmet naloga klijenta pre postupanja po nalogu klijenta;
- 6) kupovati, prodavati ili pozajmljivati hartije od vrednosti po osnovu ugovora o upravljanju hartijama od vrednosti isključivo radi naplate provizije;
- 7) podsticati klijente na učestalo obavljanje transakcija isključivo radi naplate provizije.

Sukob interesa

Član 123

Brokersko-dilersko društvo ne može svoje interese stavljati ispred interesa klijenata.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da klijenta upozna s mogućim sukobima njegovog interesa sa interesima tog društva, odnosno interesima drugih klijenata brokersko-dilerskog društva.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da poslovanje organizuje tako da se mogući sukobi interesa klijenta, brokersko-dilerskog društva i zaposlenih u tom društvu ograniče na najmanju moguću meru.

Zaključenje ugovora

Član 124

Brokersko-dilersko društvo je dužno da s klijentom zaključi pismeni ugovor, kojim se regulišu njihova međusobna prava i obaveze u obavljanju delatnosti brokersko-dilerskog društva.

Ugovor iz stava 1. ovog člana obavezno sadrži odredbu da su pravila poslovanja brokersko-dilerskog društva sastavni deo tog ugovora, kao i izjavu klijenta da su mu pre zaključenja ugovora bila dostupna pravila poslovanja i da je upoznat s njihovim sadržajem.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da klijente obavesti o promeni pravila poslovanja pre njihovog stupanja na snagu.

Nalozi klijenta za kupovinu i prodaju hartija od vrednosti

Član 125

Brokersko-dilersko društvo je dužno da:

1) naloge klijenata izvršava onako kako oni glase i odmah čim se steknu uslovi za njihovo izvršenje;

2) vodi posebnu knjigu naloga, u koju se upisuju nalozi klijenata za kupovinu ili prodaju hartija od vrednosti i opozivi tih naloga;

3) naloge klijenata prima samo u poslovnim prostorijama u svom sedištu, odnosno u poslovnim prostorijama mesta obavljanja delatnosti svog organizacionog dela, kao i u poslovnim prostorijama pravnog lica koje na osnovu zaključenog ugovora u njegovo ime i za njegov račun prima naloge klijenata;

4) naloge klijenata za kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrednosti izvršava po redosledu utvrđenom pravilima poslovanja brokersko-dilerskog društva;

5) najkasnije narednog radnog dana od dana prijema naloga izda klijentu potvrdu o prijemu naloga;

6) na zahtev klijenta, izda overeni izvod iz knjige naloga svih poslova koji se odnose na realizovane naloge klijenata.

Brokersko-dilersko društvo naloge klijenata za kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrednosti na organizovanom tržištu izvršava upisivanjem sadržine naloga u centralnu informacionu bazu berzanskog informacionog sistema.

Knjiga naloga vodi se na način koji onemogućava naknadne izmene unetih podataka.

Podatke o sadržini i načinu vođenja knjige naloga propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Odbijanje prijema naloga za kupovinu i prodaju

Član 126

Brokersko-dilersko društvo može da odbije:

1) prijem naloga za kupovinu kada utvrdi da na novčanom računu klijenta nema dovoljno sredstava za izmirenje njegovih obaveza koje bi nastale na osnovu izvršenja naloga za kupovinu hartija od vrednosti;

2) prijem naloga za prodaju kada utvrdi da na računu hartija od vrednosti klijenta nema dovoljno hartija od vrednosti koje su predmet naloga.

Obaveštavanje klijenata

Član 127

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, najkasnije narednog radnog dana od dana zaključenja kupovine, odnosno prodaje hartija od vrednosti, klijenta obavesti o svakom poslu koji je zaključen po njegovom nalogu.

Klijent se ne može odreći prava na obaveštavanje iz stava 1. ovog člana.

Novčani račun brokersko-dilerskog društva i klijenata

Član 128

Brokersko-dilersko društvo dužno je da kod ovlašćene banke, odnosno banke - člana Centralnog registra hartija od vrednosti ili kod Centralnog registra hartija od vrednosti otvori novčani račun klijenata i svoj novčani račun.

Sredstva s novčanog računa klijenata brokersko-dilersko društvo može da koristi samo za plaćanje obaveza na osnovu naloga klijenata.

Sredstva na novčanom računu klijenata nisu vlasništvo brokersko-dilerskog društva i ne ulaze u njegovu imovinu, ne mogu se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu, niti koristiti za plaćanje obaveza brokersko-dilerskog društva prema trećim licima.

Brokersko-dilersko društvo dužno je da vodi računa da na novčanom računu klijenata ima dovoljno sredstava na dan saldiranja.

Vođenje računa hartija od vrednosti

Član 129

Ugovorom o vođenju računa hartija od vrednosti, brokersko-dilersko društvo se obavezuje da će kod Centralnog registra hartija od vrednosti otvoriti račun hartija od vrednosti za klijenta (u daljem tekstu: vlasnički račun) i na tom računu, u ime i za račun klijenta, voditi stanje hartija od vrednosti i izvršavati naloge za prenos prava iz hartija od vrednosti između računa

imalaca kod Centralnog registra hartija od vrednosti, a klijent se obavezuje da će za to platiti proviziju.

Hartije od vrednosti na vlasničkom računu, brokersko-dilersko društvo može koristiti samo na osnovu naloga klijenta.

Brokersko-dilersko društvo dužno je da račune svojih hartija od vrednosti (račun člana Centralnog registra hartija od vrednosti) vodi odvojeno od računa hartija od vrednosti svojih klijenata.

Hartije od vrednosti na vlasničkom računu klijenata brokersko-dilerskog društva nisu vlasništvo brokersko-dilerskog društva i ne ulaze u njegovu imovinu, ne mogu se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu, niti koristiti za izmirivanje obaveza brokersko-dilerskog društva prema trećim licima.

Brokersko-dilersko društvo dužno je da vodi računa da na vlasničkom računu klijenta ima dovoljno sredstava na dan saldiranja.

Upravljanje hartijama od vrednosti

Član 130

Ugovorom o upravljanju hartijama od vrednosti, brokersko-dilersko društvo obavezuje se da će, u svoje ime a za račun klijenta, novčana sredstva klijenta ulagati u hartije od vrednosti, odnosno da će primiti na upravljanje hartije od vrednosti klijenta, a klijent se obavezuje da će za to platiti proviziju.

Brokersko-dilersko društvo, koje s klijentom zaključi ugovor o upravljanju hartijama od vrednosti, dužno je da kod Centralnog registra hartija od vrednosti otvori i vodi poseban račun za klijenta (u daljem tekstu: račun upravljanja).

Ugovorom o upravljanju hartijama od vrednosti propisuje se naročito:

- 1) iznos novčanih sredstava, odnosno vrsta i količina hartija od vrednosti koje klijent stavlja na raspolaganje brokersko-dilerskom društvu radi kupovine, odnosno prodaje tih hartija;
- 2) politika ulaganja u hartije od vrednosti;
- 3) uslovi pod kojima klijent hartije od vrednosti poverava na upravljanje brokersko-dilerskom društvu;
- 4) visina provizije i osnovica za obračun i naplatu provizije;
- 5) druga međusobna prava i obaveze.

Pod politikom ulaganja iz stava 3. tačka 2) ovog člana podrazumeva se naročito vrsta hartija od vrednosti koje će se kupiti iz sredstava klijenta, karakteristike izdavalaca hartija od vrednosti, najveći dozvoljeni iznos ulaganja u hartije od vrednosti jednog izdavaoca i s njim povezanih lica, kao i druge okolnosti značajne za određivanje stepena rizika ulaganja.

Brokersko-dilersko društvo može novčana sredstva klijenta ulagati u hartije od vrednosti samo u skladu sa ugovorom zaključenim s klijentom.

Pozajmljivanje hartija

Član 131

Brokersko-dilersko društvo može hartije od vrednosti davati na zajam drugom brokersko-dilerskom društvu, uz pismenu saglasnost zakonitog imaoca tih hartija.

Pozajmljene hartije od vrednosti mogu se prodavati samo po istoj ili višoj ceni u odnosu na cenu po kojoj se trgovina istim hartijama od vrednosti obavljala na organizovanom tržištu neposredno pre prodaje pozajmljenih hartija od vrednosti.

Brokersko-dilersko društvo dužno je da Komisiji za hartije od vrednosti dostavlja mesečne izveštaje o prodaji pozajmljenih hartija od vrednosti.

Bliže uslove za davanje na zajam i prodaju pozajmljenih hartija od vrednosti propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

IZVEŠTAVANJE BROKERSKO-DILERSKOG DRUŠTVA

Član 132

Brokersko-dilersko društvo dužno je da Komisiji za hartije od vrednosti dostavlja:

- 1) godišnji račun sa izveštajem revizora i godišnji izveštaj o poslovanju - do 15. jula tekuće godine za prethodnu godinu;
- 2) mesečne izveštaje o poslovanju - do 15. dana u mesecu za prethodni mesec;
- 3) podatke o svakoj promeni propisanih uslova za obavljanje delatnosti za koje je dobijena dozvola za rad - u roku od osam dana od dana nastanka promene;
- 4) druge podatke i informacije po zahtevu Komisije za hartije od vrednosti.

Sadržinu podataka iz stava 1. ovog člana propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

NADZOR NAD POSLOVANJEM BROKERSKO-DILERSKOG DRUŠTVA

Nadzor

Član 133

Komisija za hartije od vrednosti najmanje dva puta godišnje vrši nadzor nad zakonitošću poslovanja brokersko-dilerskog društva.

Ovlašćeno lice Komisije za hartije od vrednosti može u postupku nadzora:

- 1) pregledati akte, poslovne knjige, izvode s računa i druge dokumente brokersko-dilerskog društva;
- 2) zahtevati informacije o pojedinim pitanjima značajnim za poslovanje brokersko-dilerskog društva.

O izvršenom nadzoru nad zakonitošću poslovanja brokersko-dilerskog društva sastavlja se zapisnik.

Mere u nadzoru

Član 134

Ako u postupku nadzora brokersko-dilerskog društva utvrdi nezakonnosti, odnosno nepravilnosti u poslovanju, Komisija za hartije od vrednosti doneće rešenje kojim će tom društvu naložiti da utvrđene nepravilnosti otkloni u odgovarajućem roku i preduzeće jednu ili više mera:

- 1) oduzeće saglasnost na imenovanje direktora i članova upravnog odbora i dati nalog za imenovanje novih lica na ta mesta;
- 2) daće nalog za privremenu zabranu obavljanja pojedinih ili svih poslova iz dozvole za obavljanje delatnosti - u trajanju do tri meseca;
- 3) daće nalog za privremenu zabranu raspolaganja sredstvima s novčanih računa i računa hartija od vrednosti i drugom imovinom - u trajanju do tri meseca;
- 4) daće nalog za privremenu zabranu članovima organa uprave i zaposlenima isplate dela dobiti koja pripada akcionarima, odnosno naknada;
- 5) izreći će javnu opomenu;
- 6) oduzeće dozvolu za obavljanje delatnosti;
- 7) preduzeće druge mere u skladu sa ovim zakonom i aktom koji ona donosi.

Bliže uslove i način vršenja nadzora, postupak izdavanja naloga i preduzimanja mera, kao i rokove za izvršavanje naloga i trajanje mera, Komisija za hartije od vrednosti propisuje svojim aktom.

PRESTANAK OBAVLJANJA DELATNOSTI BROKERSKO-DILERSKOG DRUŠTVA

Oduzimanje dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva

Član 135

Komisija za hartije od vrednosti oduzima brokersko-dilerskom društvu dozvolu za obavljanje delatnosti:

- 1) ako delatnost za koju mu je data dozvola ne obavlja duže od tri meseca;
- 2) ako je dozvola za obavljanje delatnosti pribavljena na osnovu neistinitih podataka;
- 3) ako poslove u vezi sa hartijama od vrednosti ne obavlja u skladu sa ovim zakonom;
- 4) ako prestane da ispunjava uslove propisane za dobijanje dozvole za obavljanje delatnosti;

- 5) ako prekrši obavezu zabrane manipulacije;
- 6) ako ne ispunjava uslove za poslovanje u skladu sa odredbama ovog zakona o otklanjanju rizika;
- 7) ako se ne pridržava odluke o privremenoj zabrani obavljanja delatnosti;
- 8) ako u roku utvrđenom aktom Komisije za hartije od vrednosti ne postupi po nalogu za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, odnosno nepravilnosti.

Ako brokersko-dilersko društvo obavesti Komisiju za hartije od vrednosti o prestanku obavljanja delatnosti brokersko-dilerskog društva i podnese zahtev za brisanje iz registra dozvola izdatih za obavljanje te delatnosti, Komisija za hartije od vrednosti oduzima tom društvu dozvolu za obavljanje delatnosti samo ako je to društvo izmirilo sve obaveze prema svojim klijentima.

Posebna pravila stečajnog postupka

Član 136

U slučaju oduzimanja brokersko-dilerskom društvu dozvole za rad, Komisija za hartije od vrednosti po službenoj dužnosti pokreće postupak likvidacije, odnosno stečaja u skladu sa zakonom, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Danom donošenja rešenja o oduzimanju brokersko-dilerskom društvu dozvole za rad, Komisija za hartije od vrednosti daje nalog banci kod koje se vode računi ovog društva da izvrši blokadu tih računa.

Od dana otvaranja stečajnog postupka nad brokersko-dilerskim društvom ne može se zaključiti prinudno poravnanje.

U postupku stečaja brokersko-dilerskog društva stečajni upravnik ne može odustati od ugovora o kupovini i prodaji hartija od vrednosti koje je zaključilo to društvo.

Iz stečajne mase brokersko-dilerskog društva izlučuju se potraživanja klijenata tog društva po osnovu ulaganja u hartije od vrednosti, kao i potraživanja savezne države, republika članica i Narodne banke Jugoslavije po tom osnovu.

Odluka o otvaranju postupka likvidacije, odnosno stečaja nad brokersko-dilerskim društvom dostavlja se Komisiji za hartije od vrednosti.

OVLAŠĆENE BANKE

Ovlašćenje za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva

Član 137

Banka može obavljati delatnosti brokersko-dilerskog društva ako dobije prethodnu saglasnost Narodne banke Jugoslavije i dozvolu Komisije za hartije od vrednosti za obavljanje delatnosti (u daljem tekstu: ovlašćena banka).

Narodna banka Jugoslavije propisuje bliže uslove za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana.

Uslovi za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva

Član 138

Delatnosti brokersko-dilerskog društva ovlašćena banka obavlja pod uslovom:

- 1) da za to ima poseban organizacioni deo,
- 2) da ima otvoren poseban poslovni račun,
- 3) da u poslovnim knjigama obezbedi posebnu evidenciju i podatke o poslovanju tog organizacionog dela,
- 4) da ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti za obavljanje tih delatnosti.

Ovlašćena banka donosi pravila poslovanja hartijama od vrednosti, organizacionog dela iz stava 1. ovog člana, na koja Komisija za hartije od vrednosti daje saglasnost.

Mere u nadzoru

Član 139

Ako Komisija u postupku nadzora utvrdi nezakonitosti, odnosno nepravilnosti u poslovanju ovlašćene banke, rešenje o preduzetim merama dostavlja Narodnoj banci Jugoslavije.

Shodna primena

Član 140

Odredbe ovog zakona o delatnosti brokersko-dilerskog društva, uslovima i dozvoli za obavljanje ove delatnosti, zaštiti od rizika obavljanja te delatnosti, dostavi podataka, pravilima sigurnog i dobrog poslovanja, izveštavanju, nadzoru nad poslovanjem, merama u nadzoru i prestanku obavljanja delatnosti, koje su ovim zakonom propisane za brokersko-dilersko društvo - shodno se primenjuju i na ovlašćenu banku.

KASTODI BANKA

Ovlašćenje za obavljanje delatnosti kastodi banke

Član 141

Banka može obavljati delatnosti kastodi banke ako dozvolu za obavljanje te delatnosti dobije od Komisije za hartije od vrednosti, a koja se izdaje uz prethodnu saglasnost Narodne banke Jugoslavije (u daljem tekstu: kastodi banka).

Komisija za hartije od vrednosti vodi registar dozvola izdatih za obavljanje delatnosti kastodi banke.

Narodna banka Jugoslavije propisuje bliže uslove za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana.

Narodna banka Jugoslavije može da obavlja poslove kastodi banke bez dozvole Komisije za hartije od vrednosti - za hartije od vrednosti čiji su izdavaoci Savezna Republika Jugoslavija, republike članice i jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave.

Delatnost kastodi banke

Član 142

U okviru svoje delatnosti, kastodi banka obavlja sledeće poslove:

- 1) otvara i vodi račune hartija od vrednosti kod Centralnog registra hartija od vrednosti u ime i za račun zakonitih imalaca - svojih klijenata (vlasnički račun hartija od vrednosti);
- 2) otvara i vodi račune hartija od vrednosti kod Centralnog registra hartija od vrednosti u ime kastodi banke a za račun zakonitih imalaca - svojih klijenata, odnosno u ime svojih klijenata koji nisu zakoniti imaoци tih hartija a za račun zakonitih imalaca (zbirni kastodi račun);
- 3) izvršava naloge za prenos prava iz hartija od vrednosti i naloge za upis prava trećih lica na hartijama od vrednosti i stara se o prenosu prava iz tih hartija;
- 4) naplaćuje potraživanja od izdavalaca po osnovu dospelih hartija od vrednosti, kamata i dividendi za račun zakonitih imalaca tih hartija, i stara se o ostvarivanju drugih prava koja pripadaju zakonitim imaoциma hartija od vrednosti koji su njeni klijenti;
- 5) pruža usluge pozajmljivanja hartija od vrednosti;
- 6) obaveštava akcionare o godišnjim skupštinama akcionarskih društava i zastupa ih na tim skupštinama;
- 7) stara se o izvršavanju poreskih obaveza zakonitih imalaca hartija od vrednosti koji su njeni klijenti;
- 8) druge poslove u skladu sa ovim zakonom i pravilima poslovanja kastodi banke.

Kastodi banka može obavljati i poslove koji se odnose na finansijske derivate.

Kada obavlja poslove iz stava 1. tačka 2) ovog člana, kastodi banka je dužna da vodi posebnu evidenciju o hartijama od vrednosti i licima u čije ime obavlja te poslove, da podatke iz te evidencije čuva kao poslovnu tajnu i da ih zaštiti od neovlašćenog korišćenja, izmena ili gubitaka.

Kastodi banka obavlja svoju delatnost ako je član Centralnog registra hartija od vrednosti i ako ima poseban organizacioni deo koji je tehnički i kadrovski osposobljen za obavljanje poslova kastodi banke.

Organizacioni deo banke koji obavlja delatnost kastodi banke ne može obavljati delatnosti brokersko-dilerskog društva iz člana 85. stav 1. ovog zakona.

Hartije od vrednosti koje se vode na vlasničkom računu klijenata i na zbirnom kastodi računu nisu vlasništvo kastodi banke i ne ulaze u njenu imovinu, ne mogu se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu, niti se mogu koristiti za izmirivanje obaveza ove banke prema trećim licima.

Hartije od vrednosti koje se vode na kastodi računu, kastodi banka može koristiti samo na osnovu naloga klijenta.

Kastodi banka je dužna da, na zahtev klijenta, odmah izda obaveštenje o stanju sredstava na njegovom kastodi računu, a najkasnije u roku od tri dana od dana podnetog zahteva.

Na hartije od vrednosti koje pozajmljuje kastodi banka - shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o hartijama od vrednosti koje pozajmljuje brokersko-dilersko društvo.

Dozvola za obavljanje poslova kastodi banke

Član 143

Sadržinu zahteva za davanje dozvole za obavljanje delatnosti kastodi banke propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilaže se:

- 1) statut banke;
- 2) dokaz da je banka član Centralnog registra hartija od vrednosti;
- 3) pravila poslovanja kastodi banke;
- 4) dokaz da banka ima poseban organizacioni deo za obavljanje poslova kastodi banke;
- 5) dokaz da banka ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti za obavljanje poslova kastodi banke;
- 6) dokaz da banka ispunjava uslov tehničke opremljenosti za obavljanje poslova kastodi banke, odnosno da ima odgovarajući informacioni sistem za obavljanje tih poslova.

Komisija za hartije od vrednosti daje saglasnost na odluku nadležnog organa banke o imenovanju lica koje će rukovoditi poslovima kastodi banke.

Uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti za obavljanje delatnosti kastodi banke propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Pravno lice koje nije dobilo dozvolu za obavljanje delatnosti kastodi banke u skladu sa ovim zakonom, kao ni preduzetnik, ne mogu biti upisani u sudski registar, niti u pravnom prometu mogu koristiti naziv kastodi banke, odnosno reči izvedenog značenja, osim ako to nije propisano drugim zakonom.

Pravila poslovanja kastodi banke i zaključenje ugovora

Član 144

Kastodi banka donosi pravila poslovanja sa hartijama od vrednosti organizacionog dela iz člana 143. stav 2. tačka 4) ovog zakona na koje saglasnost daje Komisija za hartije od vrednosti.

Pravilima iz stava 1. ovog člana posebno se propisuje:

- 1) vrste poslova koje obavlja kastodi banka,
- 2) vrste naloga klijenata i način njihovog izvršenja,
- 3) način postupanja sa hartijama od vrednosti i novčanim sredstvima klijenta,
- 4) prava i obaveze kastodi banke i njenih klijenata.

Komisija za hartije od vrednosti bliže propisuje sadržinu i način objavljivanja pravila iz stava 1. ovog člana.

Kastodi banka je dužna da s klijentom zaključi pismeni ugovor, kojim se regulišu njihova međusobna prava i obaveze u obavljanju poslova kastodi banke, u skladu sa ovim zakonom i pravilima iz stava 1. ovog člana.

Zaposleni i članovi uprave i nadzornog odbora banke koja obavlja poslove kastodi banke dužni su da, kao poslovnu tajnu, čuvaju podatke o stanju i prometu na računima hartija od vrednosti klijenata, kao i druge podatke za koje su saznali u obavljanju poslova kastodi banke, i ne smeju ih saopštavati trećim licima, niti koristiti ili omogućiti trećim licima da ih koriste.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, podaci iz tog stava mogu se saopštavati i stavljati na uvid trećim licima:

- 1) na osnovu pismenog odobrenja klijenta,
- 2) prilikom nadzora zakonitosti poslovanja koji vrši ovlašćeno lice Komisije za hartije od vrednosti,
- 3) na osnovu naloga suda, odnosno nadležnog organa uprave.

Shodna primena

Član 145

Odredbe ovog zakona o davanju dozvole za obavljanje delatnosti, o rešenju o upisu u sudski registar i roku za donošenje tog rešenja o izveštavanju, o nadzoru i merama u nadzoru i o prestanku obavljanja delatnosti, koje su propisane za brokersko-dilersko društvo - shodno se primenjuju i na kastodi banku.

BERZA

Berza

Član 146

Berza je pravno lice koje je organizovano kao akcionarsko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću, koje, u skladu sa ovim zakonom, obavlja delatnost organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima.

Na berzu se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju preduzeća, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Berzu može osnovati savezna država, republike članice, kao i pravna lica koja imaju dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva.

Delatnost organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima ne može se obavljati bez dozvole za rad berze.

Rešenje o davanju dozvole za rad berze donosi Komisija za hartije od vrednosti, koja vodi registar izdatih dozvola za rad berze.

Delatnost berze

Član 147

Organizovanje trgovine hartijama od vrednosti obuhvata sledeće poslove:

- 1) organizovanje javne ponude hartija od vrednosti i povezivanje ponude i tražnje hartija od vrednosti;
- 2) objavljivanje informacije o ponudi, tražnji i tržišnoj ceni hartija od vrednosti i drugih podataka značajnih za trgovinu hartijama od vrednosti;
- 3) utvrđivanje i objavljivanje kursnih lista hartija od vrednosti;
- 4) obavljanje drugih poslova u skladu sa ovim zakonom.

Odredbe o delatnosti berze odnose se i na poslovanje finansijskim derivatima.

Zabranjeni poslovi

Član 148

Berza ne može trgovati hartijama od vrednosti, niti davati savete koji se odnose na kupovinu i prodaju hartija od vrednosti, kao ni savete o izboru brokersko-dilerskog društva ili ovlašćene banke, ne može obavljati poslove koji su ovim zakonom određeni kao delatnosti brokersko-dilerskog društva, niti druge poslove, osim poslova utvrđenih u članu 147. tog zakona.

Poslovi trgovine na berzi

Član 149

Poslove trgovine hartijama od vrednosti na berzi obavljaju članovi berze.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, hartijama od vrednosti na berzi mogu trgovati savezna država, republika članica i Narodna banka Jugoslavije.

Osnovni kapital i akcije

Član 150

Novčani deo osnovnog kapitala berze ne može biti manji od 500.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate.

Kadrovska i organizaciona osposobljenost i tehnička opremljenost berze

Član 151

Berza može obavljati poslove iz člana 147. ovog zakona ako ima najmanje pet lica koja su zaposlena na neodređeno vreme a koja imaju položen brokerski ispit i najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima sa hartijama od vrednosti i ako ispunjava druge uslove koji se odnose na kadrovsku i organizacionu osposobljenost i tehničku opremljenost, u skladu sa ovim zakonom i aktom Komisije za hartije od vrednosti.

Informacioni sistem berze

Član 152

Berza je dužna da organizuje informacioni sistem kojim se obezbeđuje:

1) da svi učesnici u trgovini hartijama od vrednosti mogu istovremeno, ravnopravno i pod jednakim uslovima davati i prihvatati naloge za kupovinu i prodaju hartija od vrednosti na berzi;

2) da svi učesnici u trgovini hartijama od vrednosti na berzi imaju u istom trenutku jednak pristup informacijama o hartijama od vrednosti kojima se obavlja trgovina.

Arbitraža

Član 153

Radi rešavanje sporova između učesnika na berzi po poslovima zaključenim na berzi - berza obrazuje arbitražu.

Arbitraža berze ima listu arbitara, koju propisuje skupština berze.

Članovi upravnog i nadzornog odbora berze i direktor berze ne mogu biti članovi arbitraže berze.

Arbitraža berze donosi pravilnik kojim se uređuje način obavljanja poslova arbitraže.

Odluka arbitraže je konačna.

Komisija za listing i kotaciju hartija od vrednosti

Član 154

Berza ima komisiju za listing i kotaciju hartija od vrednosti.

Članove komisije iz stava 1. ovog člana imenuje upravni odbor berze.

Dozvola za rad berze

Član 155

Sadržinu zahteva za davanje dozvole za rad berze propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana, prilažu se:

- 1) ugovor o osnivanju berze;
- 2) statut berze;
- 3) pravila poslovanja berze;
- 4) podaci o akcionarima berze u iznosu i u procentima izraženom učešću ovih lica u osnovnom kapitalu berze;
- 5) dokaz o kadrovskoj i organizacionoj osposobljenosti i tehničkoj opremljenosti berze;
- 6) tarifnik berze;
- 7) izvod iz sudskog registra za akcionare berze, kao i overeni prevod tog izvoda za strana pravna lica;
- 8) podaci o članovima uprave i nadzornog odbora berze;
- 9) dokaz da će berza imati najmanje pet lica koja će biti zaposlena na neodređeno vreme, a koja imaju položen brokerski ispit i najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima sa hartijama od vrednosti.

Sadržinu zahteva i dokumentacije iz ovog člana propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Rešenje o davanju dozvole za rad berze

Član 156

Komisija za hartije od vrednosti donosi rešenje o davanju dozvole za rad berze kad utvrdi da su ispunjeni uslovi utvrđeni zakonom i da je priložena propisana dokumentacija.

Komisija za hartije od vrednosti odbiće zahtev za davanje dozvole za rad berze ako utvrdi:

- 1) da nisu ispunjeni uslovi za rad berze propisani ovim zakonom,
- 2) da članovi uprave i nadzornog odbora berze ne ispunjavaju uslove iz člana 97. ovog zakona.

Član 157

Komisija za hartije od vrednosti donosi rešenje o davanju dozvole za rad berze u roku od 60 dana od dana podnošenja urednog zahteva.

Dozvola za rad u slučaju statusnih promena berze

Član 158

Na statusne promene berze shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o statusnim promenama brokersko-dilerskog društva.

Uprava i nadzorni odbor berze

Član 159

Na članove uprave i nadzornog odbora berze shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o upravi brokersko-dilerskog društva.

Opšti akti berze

Član 160

Opšti akti berze su statut, pravila poslovanja, tarifnik, pravilnik o listingu i kotaciji i drugi opšti akti.

Pravilima poslovanja berze uređuju se naročito:

- 1) vrste poslova, uslovi i način njihovog obavljanja;
- 2) uslovi i način obavljanja poslova članova berze;
- 3) vrste i uslovi trgovine hartijama od vrednosti;
- 4) uslovi i način prijema hartija od vrednosti na listing berze, povlačenja i brisanja sa listinga;
- 5) uslovi i način izdavanja, povlačenja i brisanja finansijskih derivata;
- 6) način utvrđivanja i objavljivanja kamatnih stopa, odnosno cena hartija od vrednosti i finansijskih derivata kojima se trguje na berzi;
- 7) način obavljanja obračunskih transakcija za izvršenje poslova zaključenih na berzi;
- 8) međusobna prava i obaveze berze i članova berze;
- 9) druga pitanja o radu berze.

Komisija za hartije od vrednosti daje saglasnost na statut, pravila poslovanja i tarifnik berze, koji se objavljuju u "Službenom listu SRJ".

Pravilnikom o listingu i kotaciji uređuju se naročito uslovi i postupak prijema na listing, odnosno kotaciju hartija od vrednosti, kao i brisanja s listinga, odnosno skidanja s kotacije, zatim bliža pravila o postupku i učesnicima u trgovanju hartijama od vrednosti na berzi, kao i druga pitanja značajna za listing i kotaciju.

Član 161

Berza je dužna da od Komisije za hartije od vrednosti pribavi prethodnu saglasnost na izmenu:

- pravila poslovanja,
- pravilnika o listingu i kotaciji,

- tarifnika.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje sadržinu zahteva i dokumentacije iz stava 1. ovog člana.

Upis u sudski registar

Član 162

Berza stiče svojstvo pravnog lica upisom u sudski registar.

Berza je dužna da, u roku od 30 dana od dana prijema rešenja Komisije za hartije od vrednosti o davanju dozvole za rad i rešenja o davanju saglasnosti na odluku o izboru, odnosno imenovanju člana uprave berze, podnese prijavu za upis u sudski registar.

Izvod iz upisa u sudski registar berza dostavlja Komisiji za hartije od vrednosti - u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o tom upisu.

Berza ne sme da otpočne da obavlja delatnost za koju je dobila dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u sudski registar.

Član 163

Berza je dužna da Komisiju za hartije od vrednosti obavesti o promeni naziva, sedišta ili adrese pre podnošenja prijave za upis u sudski registar te promene.

Uz obaveštenje o promeni svog sedišta, odnosno adrese, brokersko-dilersko društvo priložiće dokaz o ispunjavanju uslova tehničke opremljenosti.

Član 164

Pravno lice koje nije dobilo dozvolu za rad berze u skladu sa ovim zakonom, kao ni preduzetnik, ne mogu biti upisani u sudski registar i ne mogu u pravnom prometu koristiti naziv berze, niti reči izvedenog značenja, osim ako to nije propisano drugim zakonom.

Član berze

Član 165

Statutom berze propisuju se uslovi za sticanje svojstva člana berze, nadzor koji berza sprovodi nad poslovanjem člana berze, kao i uslovi za isključenje člana i prestanak članstva.

Članovi berze su brokersko-dilerska društva i ovlašćene banke.

Prijem u članstvo berze vrši se na osnovu podnetog zahteva i dokumentacije propisane aktima berze.

Berza je dužna da primi u članstvo brokersko-dilersko društvo, odnosno ovlašćenu banku, ako ispunjavaju uslove za sticanje svojstva člana berze utvrđene statutom berze.

Berza je dužna da rešenje o zahtevu iz stava 3. ovog člana donese u roku od 15 dana od dana prijema tog zahteva i da ga dostavi brokersko-dilerskom društvu, odnosno ovlašćenoj

banci i Komisiji za hartije od vrednosti. Ovo rešenje je konačno, a protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 166

Berza ne sme povrediti princip ravnopravnosti članova berze.

Član berze je dužan naročito:

- 1) da se pridržava svih akata berze;
- 2) da savesno obavlja poslove na berzi;
- 3) da ne zloupotrebljava informacije koje nisu dostupne svim učesnicima na berzi;
- 4) da o prispelom nalogu klijenta ili o sopstvenom nalogu odmah obavesti berzu;
- 5) da izvršenje naloga iz tačke 4) ovog stava odloži do isteka roka koji berza propisuje svojim pravilima poslovanja;
- 6) da pismeno obaveštava berzu o svakoj promeni svojih ovlašćenja, prava, obaveza i odgovornosti u pravnom prometu, a naročito o promenama koje se odnose na uslove na osnovu kojih je stekao članstvo na berzi;
- 7) da plaća članarinu, proviziju od zaključenih poslova trgovine hartijama od vrednosti na berzi i druge naknade utvrđene tarifnikom berze.

Član 167

Berza vrši nadzor članova berze po poslovima zaključenim na berzi.

U vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana, berza ima pravo neposrednog uvida u knjigu naloga člana berze, zaključnica i drugih dokumenata u vezi s poslovima koji se zaključuju na berzi.

O preduzetim merama prema članovima berze, berza obaveštava Komisiju za hartije od vrednosti.

Berzansko tržište

Član 168

Na berzanskom tržištu može se trgovati samo hartijama od vrednosti koje su primljene na listing berze.

Uslove za listing i kotaciju hartija od vrednosti na berzi propisuje berza, pravilnikom o listingu i kotaciji tih hartija.

Berza hartije od vrednosti uključuje na berzansko tržište na zahtev izdavaoca i ako su ispunjeni uslovi za prijem na listing berze utvrđeni pravilnikom o listingu i kotaciji.

Berza javno objavljuje listu izdavalaca i vrstu hartija od vrednosti za koje je donela rešenje o prijemu na listing berze, i to u roku od dva dana od dana donošenja rešenja.

Član 169

Izuzetno od odredbe člana 168. ovog zakona, dužničkim hartijama od vrednosti koje izdaje savezna država, republike članice i Narodna banka Jugoslavije, može se trgovati na berzanskom tržištu bez posebnih uslova koje propisuje berza za druge izdavaoce hartija od vrednosti.

Član 170

Inostrane hartije od vrednosti, odnosno hartije od vrednosti koje izdaju strana pravna lica, mogu se primiti na listing i kotirati na berzi pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i aktima berze.

Slobodno berzansko tržište

Član 171

Na slobodno berzansko tržište mogu se uključiti hartije od vrednosti koje ne ispunjavaju uslove za listing i kotaciju hartija od vrednosti na berzi, koje su u celini uplaćene i koje mogu biti predmet javne ponude na organizovanom tržištu.

Berza odlučuje o uključivanju hartija od vrednosti na slobodno berzansko tržište na zahtev izdavaoca ili po službenoj dužnosti - kad su za to ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom o uključivanju hartija od vrednosti na organizovano tržište.

Berza javno objavljuje listu izdavalaca i vrstu hartija od vrednosti za koje je donela rešenje o uključivanju na slobodno berzansko tržište, i to u roku od dva dana od dana donošenja rešenja.

Otpočinjanje trgovine na berzi i kursna lista

Član 172

Trgovina hartijama od vrednosti na berzi može početi posle objavljivanja rešenja o prijemu na listing hartija od vrednosti.

Član 173

Berza utvrđuje kursnu listu hartija od vrednosti kojima se trguje na berzi.

Kursna lista iz stava 1. ovog člana dostavlja se svakoga dana Komisiji za hartije od vrednosti.

Član 174

Berza je dužna da svakodnevno u najmanje dva dnevna lista koja se prodaju na celoj teritoriji Savezne Republike Jugoslavije i u prostorijama berze - objavljuje kursnu listu hartija od vrednosti kojima se trgovalo na berzi.

Privremena obustava trgovine i isključenje hartija od vrednosti

Član 175

Berza privremeno obustavlja trgovinu određenim hartijama od vrednosti kojima se trguje na berzi u slučaju da trgovina tim hartijama izazove poremećaj na tržištu, odnosno ako je to potrebno radi zaštite investitora.

Privremena obustava iz stava 1. ovog člana traje do sticanja uslova za nastavak trgovine, a najduže šest meseci od dana donošenja rešenja berze o privremenoj obustavi trgovine.

Pravilnikom o listingu i kotaciji berza propisuje uslove i način na koje se vrši privremena obustava trgovine hartijama od vrednosti na berzi.

Član 176

Berza može isključiti sa listinga hartije od vrednosti određenog izdavaoca, odnosno hartije od vrednosti određene klase ili serije istog izdavaoca:

- 1) ako se trgovina hartijama od vrednosti ne vrši duže od šest meseci;
- 2) ako izdavalac podnese zahtev za isključenje sa listinga berze;
- 3) ako izdavalac prestane da ispunjava uslove za listing na berzi;
- 4) ako izdavalac povuče svoje hartije od vrednosti ili im istekne rok dospeća;
- 5) ako je nad pravnim licem koje je izdalo hartije od vrednosti otvoren postupak stečaja ili likvidacije.

Berza može isključiti sa slobodnog berzanskog tržišta hartije od vrednosti određenog izdavaoca, odnosno hartije od vrednosti određene klase ili serije istog izdavaoca:

- 1) ako izdavalac podnese zahtev za isključenje sa slobodnog berzanskog tržišta;
- 2) ako izdavalac povuče svoje hartije od vrednosti ili im istekne rok dospeća;
- 3) ako je nad pravnim licem koje je izdalo hartije od vrednosti otvoren postupak stečaja ili likvidacije.

Član 177

O privremenoj obustavi trgovine hartijama od vrednosti i isključenju hartija od vrednosti sa listinga, odnosno slobodnog berzanskog tržišta - berza donosi rešenje, koje je konačno a protiv koga se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Rešenje iz stava 1. ovog člana berza je dužna da dostavi izdavaocu i Komisiji za hartije od vrednosti, u roku od tri dana od dana donošenja rešenja.

Zabrana manipulacije

Član 178

Zabranjeno je stvarati neistinitu sliku o tržištu hartija od vrednosti, a naročito:

- 1) uticati na visinu tržišne cene hartija od vrednosti, kupovinom, prodajom i pozajmljivanjem hartija od vrednosti a kojom se ne vrši promena zakonitih imalaca hartija od vrednosti;

2) davati ovlašćenom učesniku na tržištu hartija od vrednosti naloge za kupovinu, odnosno prodaju određenih hartija od vrednosti, uz istovremeno davanje naloga za prodaju, odnosno kupovinu istih hartija od vrednosti, u istom broju i po istoj ceni, istom ili drugom ovlašćenom učesniku na tom tržištu, kada se zna da je drugo lice dalo ili da će dati nalog za kupovinu, odnosno prodaju istih hartija od vrednosti po istoj ceni, istom ili drugom ovlašćenom učesniku na tom tržištu, na osnovu prethodnog sporazuma sa ovlašćenim učesnikom na tržištu hartija od vrednosti - ako se ta radnja preduzima radi uticaja na cene na tržištu hartija od vrednosti na osnovu kojih nalogodavac ili druga lica mogu ostvarivati imovinsku korist.

Zabranjeno je na organizovanom tržištu preduzimati radnje isključivo radi:

- 1) povećanja cene određenih hartija od vrednosti i podsticanja drugih investitora da kupe te hartije;
- 2) smanjenja cena određenih hartija od vrednosti i podsticanja investitora na prodaju tih hartija;
- 3) stvaranja privida u pogledu obima prometa hartijama od vrednosti.

Lica koja učestvuju u manipulaciji iz st. 1. i 2. ovog člana solidarno odgovaraju za štetu.

Zabrana širenja neistinitih informacija

Član 179

Zabranjeno je širenje informacija kojima se stvara privid o činjenicama i okolnostima koje utiču ili mogu uticati na cenu hartija od vrednosti, na učesnike, na stanje ili kretanje na tržištu hartija od vrednosti, s namerom da se jedno ili više lica podstaknu na to da zaključe ili ne zaključe ugovore o prometu hartija od vrednosti, ili da ostvare, odnosno uzdrže se od ostvarivanja prava koja su u vezi sa hartijama od vrednosti.

Lica koja šire neistinite informacije iz stava 1. ovog člana solidarno odgovaraju za štetu.

Zaposleni na berzi i članovi uprave

Član 180

Zaposleni na berzi ne mogu biti članovi organa upravljanja, niti zaposleni kod brokersko-dilerskog društva, banaka ili izdavalaca hartija od vrednosti čijim se hartijama od vrednosti obavlja trgovina na berzi.

Zabrana iz stava 1. ovog člana traje najviše šest meseci od dana prestanka radnog ili ugovornog odnosa, ako je to predviđeno ugovorom o radu.

Član 181

Zaposleni i članovi uprave i nadzornog odbora berze:

- 1) dužni su da, kao poslovnu tajnu, čuvaju podatke o prometu hartija od vrednosti koji nisu javno objavljeni, kao i druge podatke za koje su saznali u obavljanju svojih dužnosti ili na drugi način, i ne smeju ih saopštavati trećim licima, koristiti ili trećim licima omogućiti da ih koriste;

2) ne smeju davati savete o trgovini hartijama od vrednosti i ulaganju u hartije od vrednosti, niti mišljenje o povoljnosti ili nepovoljnosti trgovine hartijama od vrednosti;

3) ne smeju davati savete na izbor brokersko-dilerskih društava i ovlašćenih banaka.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, podaci iz tog stava saopštavaju se i stavljaju na uvid trećim licima samo prilikom nadzora zakonitosti poslovanja koji vrši ovlašćeno lice Komisije za hartije od vrednosti ili na osnovu naloga suda, odnosno nadležnog organa uprave.

Nadzor nad poslovanjem berze

Član 182

Komisija za hartije od vrednosti najmanje dva puta godišnje vrši nadzor nad zakonitošću poslovanja berze.

Ovlašćeno lice Komisije za hartije od vrednosti može u postupku nadzora:

- 1) pregledati akte, poslovne knjige, izvode s računa i druge dokumente berze;
- 2) zahtevati informacije o pojedinim pitanjima značajnim za poslovanje berze.

O izvršenom nadzoru nad zakonitošću poslovanja berze sastavlja se zapisnik.

Član 183

Ako u postupku nadzora utvrdi nezakonitosti, odnosno nepravilnosti u poslovanju berze, Komisija za hartije od vrednosti donosi odluku kojom nalaže berzi da u određenom roku otkloni te nezakonitosti, odnosno nepravilnosti i preuzima jednu ili više mera:

- 1) oduzima saglasnost na odluku o izboru, odnosno imenovanju direktora i članova upravnog i nadzornog odbora berze i daje nalog za imenovanje novih lica;
- 2) daje nalog berzi da privremeno obustavi trgovinu određenim hartijama od vrednosti, odnosno da isključi sa listinga određene hartije od vrednosti;
- 3) daje nalog berzi da privremeno obustavi rad u trajanju do tri meseca;
- 4) daje nalog za privremenu zabranu raspolaganja sredstvima sa računa berze i drugom imovinom berze u trajanju do tri meseca;
- 5) daje nalog za privremenu zabranu isplate dela dobiti koja pripada akcionarima berze, odnosno isplate naknada članovima organa uprave berze i zaposlenima;
- 6) izriče javnu opomenu;
- 7) oduzima dozvolu za rad berze;
- 8) preuzima i druge mere u skladu sa ovim zakonom i svojim aktima.

Bliže uslove i način vršenja nadzora, postupak izdavanja naloga i preduzimanja mera, rokove za izvršavanje naloga i trajanje mera propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Prestanak rada berze

Član 184

Komisija za hartije od vrednosti oduzima berzi dozvolu za rad:

- 1) ako svoju delatnost ne obavlja duže od tri meseca;
- 2) ako je dozvola za rad pribavljena na osnovu neistinitih podataka;
- 3) ako ne obavlja poslove u vezi sa hartijama od vrednosti u skladu sa ovim zakonom;
- 4) ako prestane da ispunjava uslove propisane za dobijanje dozvole za rad;
- 5) ako prekrši obavezu zabrane manipulacije;
- 6) ako u roku utvrđenom aktom Komisije za hartije od vrednosti ne postupi po nalogu te komisije za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, odnosno nepravilnosti;
- 7) ako Komisiju za hartije od vrednosti obavesti o prestanku obavljanja delatnosti i podnese zahtev za brisanje iz registra dozvola izdatih za rad berze.

Kod Komisija za hartije od vrednosti oduzme berzi dozvolu za rad, pokrenuće postupak njene likvidacije, odnosno stečaja, u skladu sa zakonom.

Od dana otvaranja stečajnog postupka nad berzom ne može se zaključiti prinudno poravnanje.

Odluka o otvaranju postupka likvidacije, odnosno stečaja nad berzom dostavlja se Komisiji za hartije od vrednosti.

Izveštavanje berze

Član 185

Berza je dužna da Komisiji za hartije od vrednosti dostavlja:

- 1) podatke o trgovini hartijama od vrednosti - svakodnevno, na kraju radnog dana;
- 2) podatke o prijemu u članstvo, odbijanju prijema i prestanku članstva - u roku od tri dana od dana prijema, odbijanja ili prestanka;
- 3) podatke o prijemu na listing berze, odbijanju prijema i isključenju hartija od vrednosti sa listinga berze - u roku od tri dana od dana prijema, odbijanja ili isključenja;
- 4) godišnji račun, sa izveštajem revizora, i godišnji izveštaj o poslovanju - do 15. jula tekuće godine za prethodnu godinu;
- 5) mesečne izveštaje o poslovanju - do 15. u mesecu za prethodni mesec;
- 6) podatke o svakoj promeni u vezi sa ispunjenjem uslova propisanih za obavljanje delatnosti za koje je dobijena dozvola za rad - u roku od osam dana od dana nastanka promene;

7) druge podatke i informacije - po zahtevu Komisije za hartije od vrednosti.

Sadržinu podataka iz stava 1. ovog člana propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

Trgovina finansijskim derivatima i garantni depozit

Član 186

Trgovina finansijskim derivatima vrši se u posebnom organizacionom delu berze.

Finansijski derivati mogu biti predmet trgovine od dana izdavanja do dana dospelosti ugovora.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje uslove za uvođenje finansijskih derivata u trgovinu na berzi, uslove za obavljanje trgovine tim derivatima i način izmirenja obaveza iz poslova zaključenih u trgovini finansijskim derivatima.

Za trgovinu finansijskim derivatima berza utvrđuje standardizovana prava i obaveze ugovornih strana i dan početka trgovine.

Berza može uvesti u trgovinu samo finansijske derivate koji obezbeđuju ostvarivanje ekonomskih interesa privrednih subjekata i drugih organizacija i lica, i ako to nije u suprotnosti sa javnim interesom.

Berza je dužna da, najmanje 30 dana pre početka trgovine pojedinim finansijskim derivatom, Komisiju za hartije od vrednosti obavesti o nameri uvođenja tog derivata u trgovinu.

Komisija za hartije od vrednosti zabranjuje uvođenje finansijskog derivata u trgovinu, odnosno zabranjuje dalju trgovinu finansijskim derivatom čija je trgovina započeta na berzi ako je to potrebno radi zaštite investitora.

Član 187

Izuzetno od člana 186. ovog zakona, finansijskim derivatima može se trgovati van berze:

- ako se ponuda za kupovinu, odnosno prodaju vrši bez javnog oglašavanja,
- ako su ugovorne strane savezna država, republika članica ili profesionalni investitori,
- ako se, s obzirom na vrstu finansijskog derivata, njime može trgovati i van berze.

Član 188

Fjučers ugovori i opcijski ugovori zaključuju se preko članova berze.

Ugovorne strane fjučers ugovora i prodavac opcijskog ugovora dužni su da polože garantni depozit na poseban račun kod organizacionog dela berze koji obavlja poslove kliringa i saldiranja na berzi.

U slučaju neizvršenja obaveza iz stava 2. ovog člana - visinu garantnog depozita, vreme i način polaganja tog depozita, kao i korišćenje i odgovornost, utvrđuje berza.

Garantni depozit iz stava 3. ovog člana utvrđuje se u iznosu od jedne trećine vrednosti fjučers ugovora, odnosno opcijskog ugovora.

Komisija za hartije od vrednosti daje saglasnost na akt iz stava 3. ovog člana.

Lica iz stava 2. ovog člana dužna su da održavaju visinu garantnog depozita iz stava 3. tog člana.

Član 189

Na trgovinu finansijskim derivatima, zabranu zloupotrebe poverljivih informacija i izmirivanje obaveza iz poslova zaključenih u trgovini tim instrumentima - shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o trgovini hartijama od vrednosti i izmirenju obaveza iz poslova zaključenih u trgovini hartijama od vrednosti.

Kliring i saldiranje trgovine finansijskim derivatima vrše se na berzi.

VIII CENTRALNI REGISTAR HARTIJA OD VREDNOSTI

Osnivanje

Član 190

Centralni registar hartija od vrednosti je akcionarsko društvo.

Na Centralni registar hartija od vrednosti primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju preduzeća, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Udeo državnog kapitala u Centralnom registru hartija od vrednosti ne može biti manji od 51%.

Sedište

Član 191

Sedište Centralnog registra hartija od vrednosti je u Beogradu.

Centralni registar hartija od vrednosti može imati organizacione delove i van sedišta, koji nemaju svojstvo pravnog lica.

Poslovi

Član 192

U Centralnom registru hartija od vrednosti obavljaju se sledeći poslovi:

- 1) vođenje registra hartija od vrednosti;
- 2) evidencija hartija od vrednosti na računima emitenata;
- 3) vođenje i evidencija računa hartija od vrednosti članova Centralnog registra hartija od vrednosti i njihovih klijenata;

- 4) upis prava trećih lica na hartijama od vrednosti;
- 5) čuvanje materijalizovanih hartija od vrednosti;
- 6) vođenje novčanih računa članova Centralnog registra hartija od vrednosti;
- 7) uknjižavanje materijalizovanih hartija od vrednosti u dematerijalizovanoj formi;
- 8) kliring i saldiranje obaveza i potraživanja u hartijama od vrednosti i novcu nastalih na osnovu zaključenih poslova sa hartijama od vrednosti i utvrđivanje stanja obaveza i potraživanja članova Centralnog registra hartija od vrednosti i njihovih klijenata posle izmirenja međusobnih obaveza i potraživanja, i to u roku utvrđenom Pravilima poslovanja Centralnog registra hartija od vrednosti;
- 9) prenos i preknjižavanje hartija od vrednosti na računima članova Centralnog registra hartija od vrednosti i vlasnika tih hartija;
- 10) drugi poslovi u vezi sa hartijama od vrednosti.

Računi

Član 193

U Centralnom registru hartija od vrednosti otvaraju se i vode sledeći računi:

- 1) računi hartija od vrednosti članova Centralnog registra hartija od vrednosti,
- 2) računi deponovanih hartija od vrednosti,
- 3) emisioni računi.

U okviru računa iz stava 1. tačka 1) ovog člana, vode se sledeći računi:

- vlasnički računi hartija od vrednosti,
- računi upravljanja,
- zbirni kastodi račun.

U Centralnom registru hartija od vrednosti otvaraju se i vode sledeći novčani računi:

- novčani računi članova Centralnog registra hartija od vrednosti,
- računi garantnih fondova članova Centralnog registra hartija od vrednosti.

Novčane račune Centralnog registra hartija od vrednosti otvara i vodi Narodna banka Jugoslavije.

Osnovni kapital i akcije

Član 194

Novčani deo osnovnog kapitala Centralnog registra hartija od vrednosti ne može biti manji od 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate.

Opšti akti

Član 195

Opšti akti Centralnog registra hartija od vrednosti su statut, pravila poslovanja, tarifnik, uputstva i drugi opšti akti.

Komisija za hartije od vrednosti daje saglasnost na statut, pravila poslovanja i tarifnik Centralnog registra hartija od vrednosti.

Akti iz stava 2. ovog člana objavljuju se u "Službenom listu SRJ", u roku od osam dana od dana dobijanja saglasnosti iz tog stava.

Član 196

Statutom Centralnog registra hartija od vrednosti naročito se utvrđuju:

- uslovi za prijem u članstvo Centralnog registra hartija od vrednosti;
- prava i obaveze članova Centralnog registra hartija od vrednosti;
- prestanak članstva u Centralnom registru hartija od vrednosti;
- druga pitanja u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju preduzeća.

Član 197

Pravilima poslovanja Centralnog registra hartija od vrednosti naročito se utvrđuju:

- način vođenja Centralnog registra hartija od vrednosti,
- način vođenja računa hartija od vrednosti,
- način vođenja novčanih računa,
- način čuvanja hartija od vrednosti,
- način kliringa i saldiranja obaveza i potraživanja nastalih na osnovu zaključenih poslova sa hartijama od vrednosti,
- način prenosa prava iz hartija od vrednosti i preknjižavanja tih hartija, kao i sadržina naloga za prenos prava iz hartija od vrednosti (u daljem tekstu: nalog za prenos) i naloga za upis prava trećih lica na hartijama od vrednosti (u daljem tekstu: nalog za upis),
- način obrazovanja i korišćenja garantnog fonda i drugi način otklanjanja rizika u slučaju neizvršenja obaveza člana Centralnog registra hartija od vrednosti,
- druga pitanja o radu Centralnog registra hartija od vrednosti.

Član 198

Bliže uslove o sprovođenju pravila poslovanja utvrđuje Centralni registar hartija od vrednosti.

Član 199

Tarifnikom Centralnog registra hartija od vrednosti utvrđuje se visina članarine i naknada koje Centralni registar hartija od vrednosti naplaćuje za obavljanje svojih usluga.

Upis u sudski registar

Član 200

Centralni registar hartija od vrednosti stiče svojstvo pravnog lica upisom u sudski registar.

Centralni registar hartija od vrednosti dužan je da, u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o upisu u sudski registar, Komisiji za hartije od vrednosti dostavi izvod iz upisa u sudski registar, kao i akte o organima Centralnog registra hartija od vrednosti.

Centralni registar hartija od vrednosti ne sme da otpočne da obavlja delatnost za koju je dobio dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u sudski registar.

Članovi Centralnog registra hartija od vrednosti i njihova prava i obaveze

Član 201

Članovi Centralnog registra hartija od vrednosti mogu biti savezna država, republike članice, Narodna banka Jugoslavije, brokersko-dilerska društva, ovlašćene banke, kastodi banke, banke, berze, društva za upravljanje fondovima i inostrana pravna lica koja obavljaju poslove kliringa i saldiranja hartija od vrednosti.

Prijem u članstvo Centralnog registra hartija od vrednosti vrši se na osnovu podnetog zahteva i dokumentacije propisane opštim aktima Centralnog registra hartija od vrednosti.

Centralni registar hartija od vrednosti dužan je da, u roku od 30 dana od dana prijema zahteva iz stava 2. ovog člana, donese odluku o prijemu u članstvo Centralnog registra hartija od vrednosti.

Odluka iz stava 3. ovog člana je konačna, a protiv nje se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 202

Prava i obaveze Centralnog registra hartija od vrednosti prema članu Centralnog registra hartija od vrednosti, kao i prava i obaveze tog člana, utvrđuju se aktima Centralnog registra hartija od vrednosti koji se objavljuju u "Službenom listu SRJ".

Član 203

Za štetu nastalu davanjem nezakonitih i netačnih naloga za upis prava koja su predmet upisa u Centralni registar hartija od vrednosti, članovi Centralnog registra hartija od vrednosti odgovaraju imaocima tih prava.

Član 204

Centralni registar hartija od vrednosti vrši kontrolu svog člana u delu poslova iz nadležnosti Centralnog registra hartija od vrednosti.

U vršenju kontrole iz stava 1. ovog člana, Centralni registar hartija od vrednosti ima pravo neposrednog uvida u dokumentaciju u vezi sa poslovima iz tog stava.

O nalazima kontrole iz st. 1. i 2. ovog člana, Centralni registar hartija od vrednosti obaveštava Komisiju za hartije od vrednosti i Narodnu banku Jugoslavije.

Prestanak članstva

Član 205

Članu Centralnog registra hartija od vrednosti prestaje članstvo u Centralnom registru hartija od vrednosti:

- 1) ako mu je oduzeta dozvola za rad, odnosno dozvola za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva;
- 2) ako ne ispunjava uslove na osnovu kojih je primljen u članstvo Centralnog registra hartija od vrednosti;
- 3) ako ne izvršava obaveze prema Centralnom registru hartija od vrednosti;
- 4) ako ne poštuje opšte akte Centralnog registra hartija od vrednosti;
- 5) u drugim slučajevima utvrđenim Statutom Centralnog registra hartija od vrednosti.

Ispunjenje obaveza

Član 206

Obaveze nastale po osnovu zaključenih poslova na tržištu hartija od vrednosti mogu se izvršiti samo preko Centralnog registra hartija od vrednosti.

Izvršenje obaveze prenosa prava iz hartija od vrednosti po osnovu izdavanja tih hartija i ugovora o njihovoj prodaji vrši se samo za kupljene hartije od vrednosti koje su istovremeno plaćene.

Članovi Centralnog registra hartija od vrednosti novčane obaveze nastale po osnovu zaključenih poslova sa tim hartijama izvršavaju preko novčanih računa koji se vode kod Centralnog registra hartija od vrednosti.

Prenos prava iz hartija od vrednosti i upis prava trećih lica

Član 207

Prenos prava iz hartija od vrednosti po osnovu izdavanja, ugovora o prodaji i ugovora o zajmu vrši se na osnovu naloga za prenos koji daje član Centralnog registra hartija od vrednosti.

Prenos prava iz hartija od vrednosti po osnovu pravnog sledbeništva vrši se na osnovu pravnosnažne sudske presude.

Prenos prava iz hartija od vrednosti po osnovu ugovora o poklonu vrši se na osnovu pismenog ugovora o poklonu koji je overio nadležni organ.

Član 208

Upis prava trećih lica na hartijama od vrednosti, Centralni registar hartija od vrednosti vrši na osnovu naloga za upis zakonitog imaoaca, odnosno lica koje on ovlasti ili zakonskog zastupnika.

Dužnost i odgovornost Centralnog registra hartija od vrednosti

Član 209

Centralni registar hartija od vrednosti dužan je da informacioni sistem i podatke kojima raspolaže zaštiti od neovlašćenog korišćenja, izmena i gubitaka.

Centralni registar hartija od vrednosti dužan je da trajno čuva dokumentaciju i podatke zabeležene na elektronskim medijima, ako drugim zakonom nije drukčije propisano.

Centralni registar hartija od vrednosti dužan je da sigurnost neprekidnog funkcionisanja informacionog sistema obezbedi formiranjem sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema - čime se obezbeđuje kontinuitet njegovog rada u slučaju poplave, požara i dr. i koji mora biti udaljen od mesta na kome se nalazi primarni informacioni sistem Centralnog registra hartija od vrednosti.

Podaci sadržani u Centralnom registru hartija od vrednosti saopštavaju se samo pod uslovom i na način koji su propisani ovim zakonom.

Centralni registar hartija od vrednosti dužan je da članu Centralnog registra hartija od vrednosti omogući uvid u deo baze podataka Centralnog registra hartija od vrednosti koji se odnosi na tog člana i njegove klijente, u skladu s Pravilima poslovanja Centralnog registra hartija od vrednosti.

Član 210

Centralni registar hartija od vrednosti odgovara izdavaocu, vlasniku hartija od vrednosti, odnosno zakonitom imaoocu prava koja su predmet upisa u Centralni registar hartija od vrednosti za štetu nastalu neizvršenjem, odnosno nepravilnim izvršenjem naloga za prenos, odnosno povredom drugih obaveza utvrđenih ovim zakonom, kao i za štetu nastalu zbog netačnosti ili gubitka podataka u postupku zamene materijalizovanih hartija od vrednosti za dematerijalizovane hartije od vrednosti.

Davanje saglasnosti

Član 211

Centralni registar hartija od vrednosti dužan je da od Komisije za hartije od vrednosti pribavi prethodnu saglasnost na Statut, Pravila poslovanja i Tarifnik Centralnog registra hartija od vrednosti i na njihove izmene, kao i na imenovanje direktora i člana upravnog i nadzornog odbora.

Nadzor i mere

Član 212

Komisija za hartije od vrednosti vrši nadzor nad zakonitošću poslovanja Centralnog registra hartija od vrednosti.

U postupku iz stava 1. ovog člana, Komisija za hartije od vrednosti može da pregleda akte, poslovne knjige i druge dokumente Centralnog registra hartija od vrednosti.

Član 213

Ako pri obavljanju nadzora iz člana 212. ovog zakona utvrdi nezakonitosti ili nepravilnosti, Komisija za hartije od vrednosti daje naloge za njihovo otklanjanje i preduzima jednu ili više mera:

1) oduzima saglasnost na imenovanje direktora i članova upravnog i nadzornog odbora, i daje nalog za imenovanje novih lica,

2) preduzima druge mere u skladu sa svojim aktima.

O preduzetim merama iz stava 1. ovog člana, Komisija za hartije od vrednosti donosi rešenje.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje način vršenja nadzora, postupak izdavanja naloga i preduzimanja mera iz ovog člana, kao i rokove za izvršavanje naloga i trajanje mera.

Podnošenje izveštaja

Član 214

O registraciji, kliringu i saldiranju hartija od vrednosti, kao i o drugim činjenicama značajnim za organizovano tržište hartija od vrednosti - Centralni registar hartija od vrednosti podnosi izveštaj Komisiji za hartije od vrednosti.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje sadržaj i način podnošenja izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Centralni registar hartija od vrednosti javno objavljuje godišnji izveštaj o svom poslovanju, u skladu sa aktom Komisije za hartije od vrednosti, i dostavlja ga toj komisiji.

Shodna primena

Član 215

Određbe ovog zakona o zaposlenima na berzi, o čuvanju poslovne tajne zaposlenih, uprave i nadzornog odbora i o zabranjenim poslovima na berzi, shodno se primenjuju na Centralni registar hartija od vrednosti.

Ovlašćenja Narodne banke Jugoslavije

Član 216

Narodna banka Jugoslavije donosi propise kojima se uređuje način obavljanja platnog prometa preko novčanih računa.

Narodna banka Jugoslavije vrši kontrolu zakonitosti poslovanja Centralnog registra hartija od vrednosti i njegovih članova u delu koji se odnosi na obavljanje platnog prometa preko novčanih računa.

IX KOMISIJA ZA HARTIJE OD VREDNOSTI

Status Komisije za hartije od vrednosti

Član 217

Komisija za hartije od vrednosti je organizacija Savezne Republike Jugoslavije.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti Komisija za hartije od vrednosti odgovorna je Saveznoj skupštini.

Komisija za hartije od vrednosti je pravno lice.

Sedište Komisije za hartije od vrednosti je u Beogradu.

Nadležnosti Komisije za hartije od vrednosti

Član 218

U okviru svojih nadležnosti, Komisija za hartije od vrednosti:

- 1) donosi akte radi sprovođenja ovog zakona;
- 2) daje dozvole za rad i saglasnosti u skladu sa ovim zakonom i saveznim zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje investicionih fondova;
- 3) daje dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva u skladu sa ovim zakonom;
- 4) vrši nadzor nad poslovanjem brokersko-dilerskih društava, berzi, društava za upravljanje, investicionih fondova i Centralnog registra hartija od vrednosti, ovlašćenih banaka, kastodi banaka, izdavalaca hartija od vrednosti, investitora i drugih lica - u delu poslova koje oni obavljaju na tržištu hartija od vrednosti;
- 5) organizuje, preduzima i kontroliše sprovođenje mera kojima se obezbeđuje efikasno funkcionisanje tržišta hartija od vrednosti i zaštita investitora;
- 6) utvrđuje bliži sadržaj obaveznih informacija koje joj se dostavljaju i javno objavljuju;
- 7) utvrđuje standarde za registraciju poslova trgovine na berzi;
- 8) utvrđuje kriterijume koje moraju ispuniti informacioni sistem ovlašćenih učesnika koji posluju sa hartijama od vrednosti, Centralni registar hartija od vrednosti i berze - a za obavljanje trgovine hartijama od vrednosti;

9) vodi registar izdatih rešenja, u skladu sa ovim zakonom i saveznim zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje investicionih fondova;

10) utvrđuje za ovlašćene učesnike koji posluju sa hartijama od vrednosti, Centralnim registrom hartija od vrednosti i berze - način čuvanja dokumentacije;

11) podnosi nadležnom državnom organu prijavu protiv ovlašćenih učesnika koji posluju sa hartijama od vrednosti, Centralnog registra hartija od vrednosti i berzi, za koje u postupku nadzora utvrdi da imaju obeležja krivičnog dela, privrednog prestupa ili prekršaja;

12) prati stanje i kretanje na tržištu hartija od vrednosti i preuzima mere za otklanjanje poremećaja na tom tržištu;

13) utvrđuje jednoobrazni identifikacioni broj hartija od vrednosti (ISIN), na osnovu odgovarajućih standarda, kao i šifarnik vrsta hartija od vrednosti;

14) saraduje s međunarodnim organizacijama;

15) saraduje i zaključuje sporazume sa organom iz člana 30. stav 1. ovog zakona - radi pružanja pravne pomoći, razmene informacija i u drugim slučajevima;

16) daje informacije o tržištu hartija od vrednosti;

17) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

Komisija za hartije od vrednosti može pokrenuti i voditi pred sudom postupak radi zaštite interesa investitora i drugih lica za koja utvrdi da im je povređeno određeno pravo ili na pravu zasnovan interes a u vezi sa poslovima sa hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima.

Akti Komisije za hartije od vrednosti

Član 219

Komisija za hartije od vrednosti donosi statut kojim, u skladu sa ovim zakonom, uređuje svoje nadležnosti, kao i organizaciju i način obavljanja poslova iz tih nadležnosti, prava, obaveze i odgovornosti članova, predsednika i sekretara Komisije za hartije od vrednosti, prava i obaveze ostalih zaposlenih, način obezbeđenja sredstava za rad, način donošenja opštih i pojedinačnih akata i druga pitanja značajna za rad Komisije za hartije od vrednosti.

Član 220

Radi sprovođenja i izvršavanja poslova utvrđenih ovim i drugim zakonom, Komisija za hartije od vrednosti donosi pravilnike, naredbe, uputstva i druge opšte akte, kao i pravila.

Član 221

Komisija za hartije od vrednosti u rešavanju u upravnim stvarima shodno primenjuje odredbe zakona o opštem upravnom postupku, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Rešenja Komisije za hartije od vrednosti su konačna a protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Član 222

Komisija za hartije od vrednosti može donositi stavove i mišljenja, kao i druge oblike javnih saopštenja, kada je to potrebno radi primene i sprovođenja pojedinih odredaba ovog zakona.

Član 223

Statut, drugi opšti akti i rešenja Komisije za hartije od vrednosti o odobrenju, odnosno registraciji prospekta, poništenju javne ponude, davanju i oduzimanju dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva, odnosno dozvole za rad berze, prekidu i obustavi rada, kao i stavovi i mišljenja Komisije za hartije od vrednosti - objavljuju se u "Službenom listu SRJ" i u biltenu Komisije za hartije od vrednosti.

Sastav Komisije za hartije od vrednosti

Član 224

Komisija za hartije od vrednosti ima pet članova, uključujući i predsednika Komisije za hartije od vrednosti.

Predsednika i članove Komisije za hartije od vrednosti bira i razrešava Savezna skupština, na predlog Savezne vlade.

Komisiju za hartije od vrednosti predstavlja i zastupa predsednik Komisije za hartije od vrednosti, koji rukovodi njenim radom.

Član 225

Predsednik i članovi Komisije za hartije od vrednosti biraju se na pet godina.

Predsednik i članovi Komisije za hartije od vrednosti mogu biti ponovo birani, odnosno imenovani.

Član 226

Za predsednika i članove Komisije za hartije od vrednosti može biti biran jugoslovenski državljanin koji poseduje opštu radnu sposobnost, ima visoku stručnu spremu, odgovarajuće praktično i teoretsko znanje i sposobnost za obavljanje poslova koje obavlja ta komisija.

Član 227

Predsednik i član Komisije za hartije od vrednosti ne može biti:

- 1) lice koje je osuđivano za krivično delo protiv povrede i jedinstva jugoslovenskog tržišta, radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, javnog reda i pravnog saobraćaja i službene dužnosti;
- 2) lice koje je u srodstvu ili u braku s drugim članom Komisije za hartije od vrednosti;
- 3) lice koje je član organa vlasti;
- 4) lice koje je član političke stranke.

Predsednik i članovi Komisije za hartije od vrednosti stalno su zaposleni u toj komisiji.

Predsednik i članovi Komisije za hartije od vrednosti ne mogu imati svojinski udeo u pravnim licima kojima ta komisija daje dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva, odnosno dozvolu za rad.

Predsednik i članovi Komisije za hartije od vrednosti ne mogu obavljati druge poslove koji bi mogli uticati na njihovu samostalnost, nepristrasnost i društveni ugled i na ugled Komisije za hartije od vrednosti.

Član 228

Predsedniku i članu Komisije za hartije od vrednosti prestaje funkcija pre isteka mandata kada to sami zatraže ili kad im radni odnos prestane zbog ispunjenja uslova za starosnu penziju.

Član 229

Predsednik i član Komisije za hartije od vrednosti razrešavaju se funkcije:

- 1) ako su osuđeni za krivično delo na безусловnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest meseci ili za krivično delo protiv povrede i jedinstva jugoslovenskog tržišta, radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, javnog reda i pravnog saobraćaja i službene dužnosti;
- 2) ako se, na osnovu nalaza i mišljenja nadležne zdravstvene ustanove, utvrdi da su zbog zdravstvenog stanja trajno izgubili radnu sposobnost za vršenje funkcije;
- 3) ako se utvrdi da nestručno i nesavesno obavljaju funkciju;
- 4) ako se utvrdi da ne ispunjavaju uslove za postavljenje iz člana 226. ovog zakona.

Član 230

Savezna vlada utvrđuje ispunjenost uslova za prestanak funkcije, odnosno razrešenje predsednika i člana Komisije za hartije od vrednosti - pokretanjem postupka pred Saveznom skupštinom u roku od 60 dana od dana utvrđivanja tih uslova.

Odluku o prestanku funkcije, odnosno razrešenju člana Komisije za hartije od vrednosti donosi Savezna skupština, kojom utvrđuje i dan prestanka funkcije, odnosno razrešenja.

Član 231

Na prava i obaveze iz radnog odnosa zaposlenih u Komisiji za hartije od vrednosti primenjuje se savezni zakon kojim se uređuju položaj i prava zaposlenih u saveznim organima.

Odlučivanje i kvorum

Član 232

Komisija za hartije od vrednosti odlučuje na sednicama, koje vodi predsednik Komisije za hartije od vrednosti ili član koga on ovlasti.

Tri člana Komisije za hartije od vrednosti čine kvorum.

Komisija za hartije od vrednosti odlučuje većinom glasova svih članova, uključujući i predsednika.

Predsednik i članovi Komisije za hartije od vrednosti izuzimaju se od glasanja pri odlučivanju o zahtevima pravnih lica u kojima imaju učešće u kapitalu.

Princip rada

Član 233

Predsednik i članovi Komisije za hartije od vrednosti ne mogu dovesti u pitanje samostalnost pri donošenju svojih odluka, kao ni samostalnost Komisije za hartije od vrednosti.

Član 234

Predsednik i članovi Komisije za hartije od vrednosti, kao i zaposleni u toj komisiji, ne mogu se baviti poslovima trgovine hartijama od vrednosti ni davanjem saveta o tim hartijama.

Lica iz stava 1. ovog člana ne mogu svoj rad u Komisiji za hartije od vrednosti koristiti za ostvarivanje sopstvenih interesa.

Član 235

Predsednik i članovi Komisije za hartije od vrednosti, kao i zaposleni u toj komisiji, dužni su da čuvaju podatke o izdavaocima hartija od vrednosti, licima nad kojima Komisija za hartije od vrednosti vrši nadzor, kao i druge podatke o činjenicama i okolnostima o kojima su saznali u vezi sa vršenjem funkcije, odnosno rada, osim podataka koji su dostupni javnosti, i te podatke ne smeju saopštavati trećim licima, koristiti ih niti omogućiti trećim licima da ih koriste.

Podaci iz stava 1. ovog člana, osim podataka koji su dostupni javnosti, smatraju se službenom tajnom.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, podaci iz tog stava mogu se saopštavati i stavljati na uvid samo na osnovu naloga suda, odnosno nadležnog organa uprave.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, Komisija za hartije od vrednosti može podatke iz tog stava saopštavati i stavljati na uvid nadležnim licima organa iz člana 30. stav 1. ovog zakona - radi razmene informacija i podataka, kao i ostvarivanja nadzorne funkcije.

Član 236

Predsednik i članovi Komisije za hartije od vrednosti, kao i zaposleni u toj komisiji obavezni su da Komisiji za hartije od vrednosti daju podatke o hartijama od vrednosti kojima raspolazu, kao i podatke o svakoj promeni stanja u vezi s tim hartijama.

Obaveza iz stava 1. ovog člana odnosi se i na članove uže porodice lica iz tog stava.

Lica iz stava 1. ovog člana ne mogu biti članovi organa berze, brokersko-dilerskog društva, ovlašćene banke, društva za upravljanje fondovima, investicionih fondova, kao ni emitenata

čijim se hartijama od vrednosti trguje na organizovanom tržištu hartija od vrednosti, niti interese tih učesnika mogu zastupati pred Komisijom za hartije od vrednosti.

Član 237

Registri koje vodi Komisija za hartije od vrednosti su javni.

Sastavni deo registara iz stava 1. ovog člana za sve izdavaoce hartija od vrednosti su i prospekt, skraćeni prospekt, godišnji izveštaj sa mišljenjem revizora, polugodišnji izveštaj i izvod iz polugodišnjeg i godišnjeg izveštaja, kao i izveštaj o važnijim poslovnim događajima i pravnim činjenicama izdavaoca.

Komisija za hartije od vrednosti bliže propisuje sadržaj, način vođenja i način ostvarivanja prava uvida u registre iz ovog člana.

Član 238

Ovlašćena lica koja posluju sa hartijama od vrednosti dužna su da podatke koje objavljuju u skladu sa ovim zakonom dostave Komisiji za hartije od vrednosti pre objavljivanja.

Komisija za hartije od vrednosti može zahtevati da joj se dostave i drugi podaci koji su od interesa za investitore i ovlašćene učesnike koji posluju sa tim hartijama.

Podaci iz st. 1. i 2. ovog člana dostavljaju se Komisiji za hartije od vrednosti u pismenom obliku.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje koji se podaci dostavljaju u obliku zapisa na elektronskim, magnetnim i sličnim medijima.

Član 239

Komisija za hartije od vrednosti je dužna da uspostavi informacioni sistem sa Centralnim registrom hartija od vrednosti, berzama, brokersko-dilerskim društvima, ovlašćenim bankama, društvima za upravljanje fondovima i investicionim fondovima, kao i da obezbedi zaštitu podataka.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje primenu ISSO standarda, kriterijume sigurnosti komunikacija i zaštitu raspoloživih podataka uz ispunjenje sledećih uslova:

- 1) tehnička usklađenost sa opremom i informacionim programom Komisije za hartije od vrednosti;
- 2) korišćenje identifikacionih brojeva prema ISSO standardima;
- 3) korišćenje telekomunikacionog sistema za prijem informacija.

Informacije primljene preko informacionog i telekomunikacionog sistema se, u skladu sa karakteristikama i uslovima koje propisuje Komisija za hartije od vrednosti, smatraju originalnim dokumentom.

Tarifnik i izvori sredstava

Član 240

Komisija za hartije od vrednosti donosi tarifnik, kojim utvrđuje visinu naknada za poslove iz svog delokruga.

Tarifnik iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom listu SRJ".

Član 241

Sredstva za rad Komisije za hartije od vrednosti obezbeđuju se iz naknada koje se, u skladu s tarifnikom, naplaćuju za obavljanje poslova iz njene nadležnosti, kao i iz drugih prihoda koje Komisija za hartije od vrednosti ostvari svojim radom.

Iz prihoda koje ostvari, u skladu s finansijskim planom, izdvajaju se sredstva rezervi Komisije za hartije od vrednosti.

Višak rashoda nad prihodima Komisija za hartije od vrednosti pokriva iz svojih rezervi, a ako ta sredstva nisu dovoljna - iz saveznog budžeta.

Višak prihoda nad rashodima Komisije za hartije od vrednosti uplaćuje se u savezni budžet.

Finansijski plan i godišnji račun Komisije za hartije od vrednosti odobrava Savezna skupština.

Nadzor nad radom Komisije za hartije od vrednosti

Član 242

Godišnji račun za prethodnu godinu, sa izveštajem o poslovanju i izveštajem ovlašćenog revizora, Komisija za hartije od vrednosti podnosi Saveznoj skupštini na potvrđivanje - do 30. aprila tekuće godine.

Revizija godišnjeg računa Komisije za hartije od vrednosti vrši se na način utvrđen saveznim zakonom kojim se uređuje revizija računovodstvenih izveštaja.

Komisija za hartije od vrednosti imenuje revizora koji vrši reviziju iz stava 2. ovog člana.

Finansijski plan za narednu godinu Komisija za hartije od vrednosti donosi do 30. novembra tekuće godine i dostavlja ga Saveznoj skupštini na potvrđivanje.

Komisija za hartije od vrednosti je dužna da, najmanje jednom godišnje, Saveznoj skupštini podnese izveštaj o svom radu, kao i izveštaj o kretanjima na tržištu hartija od vrednosti u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

Član 243

Komisija za hartije od vrednosti je dužna da Saveznoj vladi tromesečno dostavlja izveštaj o radu i kretanjima na finansijskom tržištu, s dokumentacionom osnovom, koja sadrži podatke koji se odnose na:

1) date i oduzete dozvole za rad i dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva, u skladu sa ovim zakonom i saveznim zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje investicionih fondova;

- 2) izveštaj o ostvarivanju nadzorne funkcije Komisije za hartije od vrednosti, s merama preduzetim u nadzoru;
- 3) realizaciju finansijskog plana Komisije za hartije od vrednosti za tekuću godinu;
- 4) stavove i mišljenja Komisije za hartije od vrednosti;
- 5) druge priloge u sprovođenju nadležnosti Komisije za hartije od vrednosti.

X KAZNENE ODREDBE

Krivična dela

Član 244*

(Prestao da važi)

Član 245

Ko, u nameri obmanjivanja investitora, na organizovanom tržištu hartija od vrednosti, u prospektu za distribuciju hartija od vrednosti, skraćenom prospektu, preliminarnom prospektu, odložnom prospektu, dopuni prospekta, prospektu za kratkoročne hartije od vrednosti, prospektu koji je odobrio organ iz člana 30. ovog zakona nadležan za hartije od vrednosti u inostranstvu, ponudi za preuzimanje akcija s pravom glasa, izveštaju o bitnim događajima, godišnjem i polugodišnjem računu, izvodu iz godišnjeg računa i godišnjem izveštaju o poslovanju, objavljuje neistinite podatke o pravnom i finansijskom položaju izdavaoca ili njegovim poslovnim mogućnostima i druge neistinite činjenice koje su relevantne za donošenje investicione odluke, ili ne objavljuje potpune podatke o tim činjenicama - kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Ko, u nameri obmanjivanja investitora, na organizovanom tržištu hartija od vrednosti ne objavi dopunu prospekta ili izveštaj o bitnim događajima u roku od deset dana od dana nastupanja okolnosti koje mogu bitnije uticati na cenu hartija od vrednosti - kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Ako je usled dela iz st. 1. i 2. ovog člana došlo do poremećaja na organizovanom tržištu hartija od vrednosti, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne godine do pet godina.

Privredni prestupi

Član 246

Novčanom kaznom od 60.000 do 600.000 dinara kazniće se za privredni prestup izdavalac hartija od vrednosti:

- 1) ako prospekt za distribuciju hartija od vrednosti ne stavi na uvid javnosti u isto vreme kad i javni poziv za upis i uplatu hartija od vrednosti (član 35. stav 1);
- 2) ako prospekt za distribuciju hartija od vrednosti i skraćeni prospekt ne stavi na raspolaganje svim zainteresovanim licima na mestima određenim za upis i uplatu tih hartija (član 35. stav 2);

- 3) ako svakom zainteresovanom licu, na njegov zahtev, ne uruči primerak prospekta za distribuciju hartija od vrednosti ili skraćeni prospekt (član 35. stav 3);
- 4) ako upis i uplatu hartija od vrednosti ne vrši u ovlašćenoj banci i banci članu Centralnog registra hartija od vrednosti s kojom je zaključio ugovor (član 37);
- 5) ako upis i uplatu hartija od vrednosti ne vrši u roku iz člana 38. ovog zakona (član 38);
- 6) ako Komisiji za hartije od vrednosti ne dostavi dokaz o broju upisanih i uplaćenih hartija od vrednosti i ne podnese zahtev za dobijanje odobrenja o izdavanju hartija od vrednosti u roku utvrđenom članom 40. ovog zakona (član 40. stav 1);
- 7) ako zahtev za otvaranje emisionog računa i upis hartija od vrednosti u Centralni registar hartija od vrednosti ne podnese u roku i na način koji su utvrđeni članom 41. ovog zakona (član 41);
- 8) ako zahtev za prijem na listing berze ili zahtev za prijem na slobodno berzansko tržište ne podnese u roku i na način koji su utvrđeni članom 42. ovog zakona (član 42. stav 1);
- 9) ako o svom poslovanju ne izveštava javnost na način utvrđen ovim zakonom i aktima Komisije za hartije od vrednosti (član 54. stav 1);
- 10) ako u obaveštenju akcionarima u kome iznosi mišljenje o ponudi za preuzimanje akcija bez preporuke ne navede razlog za nedavanje preporuke (član 72. stav 4);
- 11) ako ovlašćenim licima Komisije za hartije od vrednosti ne omogući da izvrše nadzor nad poslovanjem izdavaoca (član 218. stav 1. tačka 4).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice izdavaoca hartija od vrednosti novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara.

Član 247

Novčanom kaznom od 60.000 do 600.000 dinara kazniće se za privredni prestup brokersko-dilersko društvo, odnosno ovlašćena banka:

- 1) ako obavlja delatnost brokersko-dilerskog društva za koje nema dozvolu (član 84. stav 3);
- 2) ako, pored delatnosti brokersko-dilerskog društva, obavlja drugu privrednu delatnost (član 85. stav 4);
- 3) ako kao jedinu delatnost obavlja poslove investicionog savetnika (član 85. stav 3);
- 4) ako delatnosti obavlja u delu brokersko-dilerskog društva bez dozvole za obavljanje tih delatnosti (član 94);
- 5) ako Komisiji za hartije od vrednosti ne dostavi maksimalni iznos tarife, odnosno izmenu te tarife i ako svoje usluge ne naplaćuje u skladu sa tom tarifom (član 95. st. 4. i 5);
- 6) ako na izmene statuta i izmene pravila poslovanja ne pribavi prethodnu saglasnost Komisije za hartije od vrednosti (član 96);

- 7) ako ne postupi na način i u roku utvrđenim članom 102. ovog zakona i ako obavljanje delatnosti za koju je dobilo dozvolu otpočne pre upisa te delatnosti u sudski registar (član 102);
- 8) ako Komisiju za hartije od vrednosti ne obavesti o promeni oblika preduzeća, naziva, sedišta ili adrese, ili ne priloži dokaz da ispunjava uslove tehničke opremljenosti (član 103);
- 9) ako njegova izloženost riziku prema jednom licu, odnosno prema više povezanih lica premašuje visinu od 25% njegovog kapitala (član 108. stav 1);
- 10) ako pređe najveću dozvoljenu izloženost zbog razloga navedenih u članu 108. stav 3. ovog zakona a o tome odmah ne obavesti Komisiju za hartije od vrednosti (član 108. stav 3);
- 11) ako ukupan iznos svih velikih izloženosti riziku premašuje 800% visine njegovog kapitala (član 109. stav 2);
- 12) ako u svom poslovanju ne poštuje načelo ravnopravnosti klijenata (član 122. stav 1);
- 13) ako klijentima ne omogući uvid u pravila poslovanja (član 122. stav 3);
- 14) ako obavlja poslove sa hartijama od vrednosti kojima se ugrožava stabilnost organizovanog tržišta (član 122. stav 6);
- 15) ako svoje interese stavlja ispred interesa klijenata, ili klijenta ne upozna sa mogućim sukobima njegovog interesa sa interesima brokersko-dilerskog društva ili interesima drugih klijenata (član 123. st. 1. i 2);
- 16) ako ne zaključi pismeni ugovor s klijentom na način utvrđen članom 124. ovog zakona (član 124);
- 17) ako ne postupa u skladu s članom 125. ovog zakona (član 125);
- 18) ako ne odbije prijem naloga u skladu s članom 126. ovog zakona (član 126);
- 19) ako najkasnije narednog radnog dana od dana zaključenja kupovine, odnosno prodaje hartija od vrednosti klijenta ne obavesti o svakom poslu koji je zaključen po nalogu tog klijenta (član 127. stav 1);
- 20) ako ne postupa u skladu sa članom 128. ovog zakona (član 128);
- 21) ako ugovor o vođenju računa hartija od vrednosti sa klijentom ne zaključi i račun hartija od vrednosti klijenta ne vodi na način utvrđen članom 129. ovog zakona (član 129);
- 22) ako o upravljanju hartijama od vrednosti sa klijentom ne zaključi ugovor i ako poslove portfolio menadžera ne obavlja u skladu sa članom 130. ovog zakona (član 130);
- 23) ako daje na zajam hartije od vrednosti bez pismene saglasnosti zakonitog imaooca tih hartija (član 131. stav 1);
- 24) ako pozajmljene hartije od vrednosti ne prodaje na način utvrđen članom 131. stav 2. ovog zakona (član 131. stav 2);

25) ako Komisiji za hartije od vrednosti ne dostavlja akte ni podatke u skladu sa članom 132. ovog zakona (član 132);

26) ako službenom licu Komisije za hartije od vrednosti ne omogući da izvrši nadzor nad zakonitošću njegovog poslovanja na način utvrđen članom 133. ovog zakona (član 133).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice brokersko-dilerskog društva ili ovlašćene banke novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara.

Član 248

Novčanom kaznom od 60.000 do 600.000 dinara kazniće se za privredni prestup banka koja obavlja poslove kastodi banke:

1) ako ne vodi posebnu evidenciju o hartijama od vrednosti i licima u čije ime otvara i vodi račune hartija od vrednosti (član 142. stav 3);

2) ako se u organizacionom delu koji obavlja delatnost kastodi banke obavljaju delatnosti brokersko-dilerskog društva (član 142. stav 5);

3) ako hartije od vrednosti koje se vode na kastodi računu koristi bez naloga klijenta ili mimo tog naloga (član 142. stav 7);

4) ako na zahtev klijenta ne izda obaveštenje o stanju sredstava na njegovom kastodi računu u roku od tri dana od dana podnetog zahteva (član 142. stav 8);

5) ako na pravila poslovanja sa hartijama od vrednosti ne pribavi saglasnost Komisije za hartije od vrednosti (član 144. stav 1);

6) ako ugovor sa klijentom ne zaključi u pismenoj formi (član 144. stav 4);

7) ako sa obavljanjem delatnosti kastodi banke za koju je dobila dozvolu otpočne pre upisa te delatnosti u sudski registar (član 145);

8) ako Komisiji za hartije od vrednosti ne dostavlja izveštaje o poslovanju kastodi banke (član 145);

9) ako službenom licu Komisije za hartije od vrednosti ne omogući da izvrši nadzor nad poslovanjem (član 145).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice banke koja obavlja poslove kastodi banke novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara.

Član 249

Novčanom kaznom od 60.000 do 600.000 dinara kazniće se za privredni prestup berza:

1) ako u roku od sedam dana od dana prijema zahteva za prijem na listing berze ne primi na listing hartije od vrednosti izdavaoca koji ispunjava uslove za taj prijem (član 42. stav 2);

2) ako, u roku od sedam dana od dana prijema zahteva za prijem na slobodno berzansko tržište hartije od vrednost izdavaoca ne uključi na to tržište ili u roku od sedam dana od dana

prijema zahteva za prijem na listing berze to ne učini sa hartijama od vrednosti izdavaoca koji ne ispunjava uslove za prijem na listing (član 42. stav 3);

3) ako trguje hartijama od vrednosti, daje savete koji se odnose na kupovinu i prodaju hartija od vrednosti, daje savete o izboru brokersko-dilerskog društva ili ovlašćene banke, obavlja poslove koji su ovim zakonom određeni kao delatnosti brokersko-dilerskog društva ili obavlja druge poslove osim poslova iz člana 147. tog zakona (član 148);

4) ako informacioni sistem ne organizuje u skladu sa članom 152. ovog zakona;

5) ako za člana uprave ili nadzornog odbora izabere ili imenuje lice bez saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti na odluku o izboru tog lica (član 159);

6) ako na izmenu statuta, pravila poslovanja, pravilnika o listingu i kotaciji ili tarifnika ne pribavi prethodnu saglasnost Komisije za hartije od vrednosti (član 161);

7) ako sa obavljanjem delatnosti za koju je dobila dozvolu za rad otpočne pre upisa te delatnosti u sudski registar (član 162);

8) ako ne postupi na način i u roku koji su utvrđeni članom 165. st. 4. i 5. ovog zakona;

9) ako povredi princip ravnopravnosti članova berze (član 166);

10) ako ne utvrđuje kursnu listu hartija od vrednosti kojima se trguje na berzi i ne dostavlja je svakoga dana Komisiji za hartije od vrednosti (član 173);

11) ako ne objavljuje kursnu listu na način utvrđen članom 174. ovog zakona (član 174);

12) ako službenom licu Komisije za hartije od vrednosti ne omogući da izvrši nadzor nad poslovanjem berze (član 182);

13) ako Komisiji za hartije od vrednosti ne dostavlja podatke i akte u skladu sa članom 185. ovog zakona (član 185).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice berze i novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara.

Član 250

Novčanom kaznom od 60.000 do 600.000 dinara kazniće se za privredni prestup Centralni registar hartija od vrednosti:

1) ako obavlja druge poslove osim poslova iz člana 192. ovog zakona;

2) ako obavljanje delatnosti otpočne pre upisa te delatnosti u sudski registar (član 200);

3) ako ne postupi na način i u roku koji su utvrđeni članom 201. stav 3. ovog zakona (član 20.1 stav 3);

4) ako ne zaštiti informacioni sistem i podatke kojima raspolaže u skladu sa članom 209. ovog zakona (član 209);

5) ako za direktora, člana uprave ili nadzornog odbora izabere ili imenuje lice bez saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti na odluku o izboru tog lica ili ako na Statut, Pravila poslovanja ili Tarifnik Centralnog registra hartija od vrednosti, kao i na njihove izmene, ne pribavi saglasnost Komisije za hartije od vrednosti (član 211);

6) ako službenom licu Komisije za hartije od vrednosti ne omogući da izvrši nadzor nad poslovanjem Centralnog registra hartija od vrednosti (član 212);

7) ako Komisiji za hartije od vrednosti ne dostavlja izveštaje o poslovanju i ne objavljuje godišnji izveštaj o poslovanju u skladu sa aktom Komisije za hartije od vrednosti (član 214).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup odgovorno lice Centralnog registra hartija od vrednosti novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara.

Član 251

Novčanom kaznom od 60.000 do 600.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice:

1) ako javno oglašava ponudu za prodaju hartija od vrednosti, drugih finansijskih instrumenata, isprava o dugu, novčanom depozitu ili štednji ili udela zatvorenih društava iz člana 3. stav 1. tač. 1) do 5) ovog zakona;

2) ako delatnost brokersko-dilerskog društva obavlja bez dozvole za obavljanje tih delatnosti (član 84. stav 3);

3) ako u pravnom prometu nazive brokersko-dilersko društvo, broker, investicioni savetnik ili portfolio menadžer, ili reči izvedenog značenja koristi protivno članu 104. ovog zakona (član 104);

4) ako delatnost kastodi banke obavlja bez dozvole za obavljanje te delatnosti (član 141. stav 1);

5) ako u pravnom prometu naziv kastodi banka koristi protivno članu 143. stav 5. ovog zakona (član 143. stav 5);

6) ako delatnost organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima obavlja bez dozvole za rad berze (član 146. stav 4);

7) ako u pravnom prometu koristi naziv berza protivno članu 163. ovog zakona (član 164);

8) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani manipulacije (član 180);

9) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani širenja neistinitih informacija (član 181);

10) ako suprotno odredbama ovog zakona obavlja poslove iz člana 192. stav 1. tog zakona;

11) ako službenom licu Komisije za hartije od vrednosti ne omogući da izvrši nadzor nad poslovanjem (član 218. stav 1. tačka 4).

Za radnje iz stava 1. ovog člana za privredni prestup kazniće se i odgovorno lice pravnog lica novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara.

Član 252

Novčanom kaznom od 200 do 21.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik, odnosno fizičko lice za radnje iz člana 251. ovog zakona.

XI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 253

Savezna komisija za hartije od vrednosti i finansijsko tržište koja obavlja poslove u skladu sa Zakonom o hartijama od vrednosti ("Službeni list SRJ", br. 26/95 i 59/98) nastavlja da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom.

Članovi Komisije za hartije od vrednosti imenovani u skladu s propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da vrše svoju funkciju do izbora novih članova, koji će biti izvršen u roku od deset meseci od dana stupanja na snagu tog zakona.

Komisija za hartije od vrednosti je dužna da se organizuje i svoje opšte akte uskladi sa ovim zakonom u roku od deset meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 254

Komisija za hartije od vrednosti osnovana ovim zakonom - danom stupanja na snagu tog zakona preuzima, kao pravni sledbenik, prava i obaveze Savezne komisije za hartije od vrednosti i finansijska tržišta.

Komisija za hartije od vrednosti osnovana ovim zakonom preuzima i sredstva, arhivu, dokumentaciju i zaposlene u Saveznoj komisiji za hartije od vrednosti i finansijska tržišta.

Član 255

Postupci koji su pred Saveznom komisijom za hartije od vrednosti i finansijska tržišta započeti do dana primene ovog zakona okončaće se prema Zakonu o hartijama od vrednosti ("Službeni list SRJ", br. 26/95 i 59/98) i Zakonu o berzama, berzanskom poslovanju i berzanskim posrednicima ("Službeni list SRJ", br. 90/94).

Član 256

Berza osnovana po Zakonu o berzama, berzanskom poslovanju i berzanskim posrednicima ("Službeni list SRJ", br. 90/94) nastavlja da radi u skladu sa ovim zakonom i dužna je da se organizuje, da visinu svog osnovnog kapitala i svoje opšte akte i poslovanje uskladi sa tim zakonom najkasnije u roku od deset meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Berzi koja ne postupi na način propisan stavom 1. ovog člana, Komisija za hartije od vrednosti oduzeće dozvolu za rad i pokrenuće postupak njene likvidacije.

Član 257

Berzanski posrednici osnovani po Zakonu o berzama, berzanskom poslovanju i berzanskim posrednicima ("Službeni list SRJ", br. 90/94) nastavljaju da rade u skladu sa ovim zakonom i dužni su da svoju organizaciju, opšte akte i poslovanje usklade sa odredbama tog zakona najkasnije u roku od deset meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Berzanski posrednici iz stava 1. ovog člana dužni su da visinu osnovnog kapitala usklade sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od devet meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Berzanskom posredniku iz stava 1. ovog člana koji ne postupi na način propisan tim stavom, Komisija za hartije od vrednosti oduzće dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva i pokrenuće postupak njegove likvidacije.

Član 258

Lica koja su zvanje brokera stekla u skladu sa Pravilnikom o obezbeđivanju uslova za funkcionisanje finansijskog tržišta ("Službeni list SRJ", br. 2/96, 8/98 i 63/98), Komisija za hartije od vrednosti upisuje u registar lica koja imaju dozvolu za obavljanje poslova brokera.

Član 259

Ovlašćene banke koje, u skladu sa Zakonom o berzama, berzanskom poslovanju i berzanskim posrednicima ("Službeni list SRJ", br. 90/94) obavljaju poslove trgovine hartijama od vrednosti, nastavljaju da obavljaju te poslove u skladu sa ovim zakonom i dužne su da svoju organizaciju, poslovanje i opšte akte usklade sa odredbama tog zakona najkasnije u roku od deset meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Ovlašćene banke koje ne postupe na način propisan stavom 1. ovog člana ne mogu se baviti poslovima trgovine hartijama od vrednosti u skladu sa ovim zakonom.

Član 260

Centralni registar hartija od vrednosti, u skladu sa ovim zakonom, osnovaće se kao akcionarsko društvo do 1. januara 2004. godine.

Do osnivanja Centralnog registra hartija od vrednosti iz stava 1. ovog člana, sve poslove u vezi sa registracijom, deponovanjem, kliringom i saldiranjem hartija od vrednosti propisane ovim zakonom obavljaće Narodna banka Jugoslavije.

Sva pravna lica, organi i organizacije koji sami vode knjige ili registre hartija od vrednosti dužni su da, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, Narodnoj banci Jugoslavije dostave podatke koji se odnose na zakonite imaoce.

Centralni registar hartija od vrednosti osnovan ovim zakonom preuzima, danom osnivanja, registar i depo hartija od vrednosti, dokumentaciju koja se odnosi na registraciju, deponovanje, kliring i saldiranje hartija od vrednosti, opremu i informacioni sistem Narodne banke Jugoslavije, kao i zaposlene u Narodnoj banci Jugoslavije koji su ove poslove obavljali do dana osnivanja tog registra.

Član 261

Izdavaoci koji su hartije od vrednosti izdali do dana stupanja na snagu ovog zakona izvršiće obaveze iz tih hartija u skladu sa odlukom o njihovom izdavanju.

Akcije koje su izdate do dana primene ovog zakona smatraju se akcijama izdatim javnom ponudom.

Akcionarsko društvo koje je izdalo akcije iz stava 2. ovog člana dužno je da svoje poslovanje uskladi sa ovim zakonom u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 262

Materijalizovane hartije od vrednosti izdate do dana stupanja na snagu ovog zakona, izdavalac je dužan da dematerijalizuje najkasnije u roku od dve godine od dana osnivanja Centralnog registra hartija od vrednosti u skladu sa tim zakonom, a izdate materijalizovane hartije, odnosno potvrde koje se dematerijalizuju dužan je da poništi i oglasi nevažećim.

Odluku o dematerijalizaciji hartija od vrednosti donosi nadležni organ u pravnom licu i dostavlja je Centralnom registru hartija od vrednosti.

Odluku iz stava 2. ovog člana izdavalac je dužan da objavi najkasnije u roku od 15 dana od dana njenog donošenja, i to u najmanje dva dnevna lista koja se prodaju na celoj teritoriji Savezne Republike Jugoslavije.

Odlukom iz stava 2. ovog člana izdavalac je dužan da sve imaoce materijalizovanih hartija od vrednosti pozove da te hartije predaju Centralnom registru hartija od vrednosti - radi zamene za dematerijalizovane hartije od vrednosti i da utvrdi rok za tu zamenu, koji ne može biti kraći od 30, ni duži od 90 dana od dana objavljivanja te odluke.

Danom objavljivanja odluke iz stava 2. ovog člana, hartije od vrednosti na koje se odluka odnosi prestaju da važe kao hartije od vrednosti i stiču svojstvo legitimacionih isprava za ostvarivanje prava na zamenu.

Bliži postupak zamene materijalizovanih hartija od vrednosti za dematerijalizovane hartije od vrednosti, Centralni registar hartija od vrednosti propisuje pravilima poslovanja.

Član 262a

Ako aktom Vlade Republike Srbije nije drukčije određeno, odredbe ovog zakona o trgovini hartijama od vrednosti na organizovanom tržištu i ponudi za preuzimanje akcija ne primenjuju se:

1) na prenos svojine bez naknade na akcijama koje su izdale banke, sa državne zajednice Srbija i Crna Gora na Republiku Srbiju po osnovu Zakona o regulisanju odnosa između Savezne Republike Jugoslavije i pravnih lica i banaka sa teritorije Savezne Republike Jugoslavije koje su prvobitni dužnici ili garanti prema poveriocima Pariskog i Londonskog kluba ("Službeni list SRJ", br. 36/2002 i 7/2003);

2) na trgovinu akcijama koje su izdale banke kad je zakoniti imalac tih akcija Republika Srbija po osnovu Zakona o regulisanju odnosa između Savezne Republike Jugoslavije i pravnih lica i banaka sa teritorije Savezne Republike Jugoslavije koje su prvobitni dužnici ili garanti prema poveriocima Pariskog i Londonskog kluba ("Službeni list SRJ", br. 36/2002 i 7/2003) i Zakona o regulisanju javnog duga Savezne Republike Jugoslavije po osnovu devizne štednje građana ("Službeni list SRJ", broj 36/2002);

3) na trgovinu akcijama koje su izdale banke, kad je zakoniti imalac tih akcija Republika Srbija po osnovu konverzije potraživanja u osnovni kapital;

3a) na trgovinu akcijama koje su izdale banke, kada je, u skladu sa zakonom, zakoniti imalac tih akcija Agencija za osiguranje depozita, sanaciju, stečaj i likvidaciju banaka;

3b) na trgovinu akcijama koje su izdale banke, kada su zakoniti imaoi tih akcija posebnim ugovorom, koji mora biti zaključen u pismenoj formi, ovlastili Agenciju za osiguranje depozita, sanaciju, stečaj i likvidaciju banaka da u njihovo ime i za njihov račun izvrši prodaju takvih akcija trećem licu;

3v) na trgovinu akcijama koje su izdala društva za osiguranja kada su zakoniti imaoi tih akcija posebnim ugovorom, koji mora biti zaključen u pismenoj formi, ovlastili Agenciju za osiguranje depozita, sanaciju, stečaj i likvidaciju banaka da u njihovo ime i za njihov račun izvrši prodaju takvih akcija trećem licu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje;

4) na trgovinu akcijama koje su izdale banke, kad se ta trgovina vrši u postupku unovčenja imovine banaka u stečaju, odnosno likvidaciji u kojima funkciju stečajnog, odnosno likvidacionog upravnika vrši Agencija za osiguranje depozita, sanaciju, stečaj i likvidaciju banaka.

Vlada Republike Srbije bliže propisuje postupak i način trgovine hartijama od vrednosti iz stava 1. ovog člana.

Član 263

Propisi za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od deset meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 264

Danom primene ovog zakona prestaju da važe Zakon o hartijama od vrednosti ("Službeni list SRJ", br. 26/95 i 59/98) i Zakon o berzama, berzanskom poslovanju i berzanskim posrednicima ("Službeni list SRJ", br. 90/94).

Član 265

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRJ", a primenjivaće se posle isteka deset meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Samostalni član Zakona o izmenama Zakona o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata

("Sl. glasnik RS", br. 57/2003)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Samostalni član Zakona o dopuni Zakona o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata

("Sl. glasnik RS", br. 55/2004)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama Zakona o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata

("Sl. glasnik RS", br. 45/2005)

Član 4

Odredbe člana 1. stav 1. tač. 1)-3) i člana 2. ovog zakona primenjivaće se i u slučajevima kada je odluka o prodaji akcija javim tenderom doneta pre stupanja na snagu ovog zakona.

Član 5

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".